

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒ 96-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

«Ֆորում տը Պէջրութ»-ի մէջ, Չորեքշաբթի, 15 Յունիս 2011-ի երեկոցեան հոծ բազմութեան ներկայութեան տեղի ունեցաւ Պոլսոյ մէջ 15 Յունիս 1915-ին կախաղան բարձրացող Հնչակեան Քսան կախաղաններու 96-րդ տարելիցի ոգեկոչման հանդիսութիւնը: Ընդարձակ սրահը լեցուած էր Փարամպի ժառանգորդ՝ աւելի քան 1500 հայորդիներով:

Օրուան խորհուրդին համապատասխան պատրաստուած բեմը, ինքնին հաւատարմութեան խորհրդանիշ մըն էր Քսան նախակախաղաններու ինկելի յիշատակին: Բեմին զազաթը կը փայլէր Մայր կուսակցութեան դրօշը: Անոր տակ՝ կախաղանի վրայ նահատակուած

Քսանները եւ հնչակեան փառապանծ պատմութեան դէմքեր:

ՀՄՄ-ի փողերախումբը ծափերու որոտին տակ մուտք գործեց սրահ եւ բեմ բարձրանալով կատարեց Հայաստանի, Լիբանանի եւ Մայր կուսակցութեան քայլերգները:

Տօնակատարութեան բացումը կատարեց ընկերուհի Անի Եփրեմեան: Ան ինդրեց մէկ վայրկեան յտնկայս յարգել Քսաններու եւ հայ ժողովուրդի նահատակներուն յիշատակը: Ապա, ան ողջունեց ներկայութիւնը՝ Լիբանանի համայնքի բարեջան առաջնորդ՝ Տ. Գեղամ Արք. Խաչերեանի, Հայ

Շաբ.ը էջ 6

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՆԵՐԿԱՅ ԳՏՆՈՒԱԾ Է ՀԱՆՔԱՒԱՆԻ ՄԷՋ ՆՈՐ ՀԻՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ ԲԱՑՄԱՆ

Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսեան Յունիս 16-ին ներկայ գտնուած է Հանքաւանի մէջ նորակառուց «Անի Ռիզորթ» հիւրանոցային համալիրի բացման:

Վարչապետը շրջած է հանգստեան տան տարածքը, ծանօթանալով պայմաններուն ու առաջարկուող ծառայութիւններուն:

Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսեան կը կտրէ հիւրանոցային համալիրի բացման ժայալէնը

Տիգրան Սարգսեան կարեւոր նկատած է ամերիկահայ գործարար Սեդրակ Աճեմեանի կատարած ներդրումը Հայաստանի մէջ եւ յոյս յայտնած՝ որ այն օրինակելի կը դառնայ սփիւռքահայ միւս գործարարներու համար: Կառավարութեան ղեկավարը յայտնած է, որ ներդրումը կատարուած է ոչ թէ Երեւանի, այլ մարզի մէջ, ինչ որ կը խթանէ տարածքային համաչափ զարգացումը:

Հանգստեան տունը վերակառուցուած է նախկին էրեբունի հանգստավայրի հիմքի վրայ: «Անի Ռիզորթ» հիւրանոցային համալիրի շինարարութեան ընթացքին կատարուած ներդրումներու ծաւալը կազմած է աւելի քան 7 միլիոն ամերիկեան տոլար:

Յայտնենք որ, Ընկ. Սեդրակ Աճեմեան կը վարէ ՄԴՀԿ Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետի պաշտօնը:

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ. «ՄԱՐՏԻ 1-Ի ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻ ԱՒԱՐՏՈՒԵԼ, ՈՐՈՎՅԵՏԵՒ ԲՈԼՈՐ ՍԵՂԱՒՈՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՈՒԵԼ»

Աշխատանքային այցով Ստրասբուրգ գտնուող Հայաստանի գործող նախագահ Սերժ Սարգսեան, Յունիս 22-ին մասնակցած է Եւրոպայի Խորհուրդի Խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵՆԽՎ) լիազուծար նիստին, ուր ելոյթ ունեցած է ու պատասխանած է վեհաժողովի պատուիրակներու հարցերուն:

Մարտ 1-ի սպանդին առնչուող հարցումի մը պատասխանելով Սերժ Սարգսեան ըսած է որ, 2008 թուականի մարտիմէկեան իրադարձութիւններու քննութիւնը չէ աւարտած, որովհետեւ բոլոր մեղաւորները տակաւին չեն յայտնաբերուած: «Թէ ինչու չեն յայտնաբերուել՝ սա բաւականին մեծ եւ հիմքային պատճառներ ունի, կար-

ծում եմ՝ շատ-շատերի համար նաեւ հասկանալի», - ըսած է Սարգսեան աւելցնելով. - «Ինչ վերաբերում է մեր մասնագէտների մասնագիտական պատրաստուածութեանը, ապա, ինչպէս բոլոր երկրներում, Հայաստանում եւս կան ե՛ւ լաւ մասնագէտներ, կան ե՛ւ միջակ մասնագէտներ, կան ե՛ւ վատ մասնագէտներ: Մենք այս գործին ներգրաւուել ենք մեր լաւագոյն մասնագէտներին, եւ հսկայական աշխատանք է կատարուել»:

«Կարծում եմ, տեղեակ պէտք է լինէք, որ ես վերջերս յայտարարութիւն եմ արել, յանձնարարականներ եմ տուել դատախազութեանը, քննչական մարմիններին՝

Շաբ.ը էջ 18

ԲԱՑԱՌԻԿ ՇՈՒՔՈՎ ՆՇՈՒԵՑԱՒ ՎԱՉԷ ԱՐՔ. ՅՈՎԱԵՓԵԱՆԻ ՔԱՅԱՆԱՅԱԿԱՆ ՉԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 60 ԱՄԵԱԿԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, Յունիս 16ին, 2011, երեկոցեան ժամը 6:30ին տեղի ունեցաւ մեծարանքի շքեղ միջոցառում մը, կազմակերպութեամբ եւ հանդիսապետութեամբ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի: Օրուան մեծարեալն էր Թեմի նախորդ առաջնորդ Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, որուն քահանայական ձեռնադրութեան եւ օծման 60-ամեակն էր:

Այս առթիւ առաջնորդանիստ Սրբոց Դեռնդեանց Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր պատարագ: Պատարագին էր յրելուեար սրբազանը, Ս. Խորանին կը սպասարկէին վեց քահանաներ: Հոգեպարար երգեցողութիւնը կատարուեցաւ Խաչատուրեան դպրաց դաս երկսեռ երգչախումբի կողմէ, Կոմիտասեան քառաձայն եղանակով, դեկավարութեամբ՝ Ստեփան Կէօղիմեանի:

Սուրբ պատարագին ներկայ էին Գալիֆորնիոյ Կաթոլիկ համայնքի առաջնորդ Գերշ. Սուսէ Արք. Կոմէզի ներկայացուցիչ Փոլ Վարդապետ Սմիթ, Իրաքի Հայոց առաջնորդ Գերշ. Աւագ Արք. Ասատուրեան, թեմական, քաղաքական եւ ազգային տարբեր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ծառայող շուրջ 30 հոգեւորականներ, Վաչէ Սրբազանի հարազատներն ու խուռներամ հաւատացեալներ:

Պատարագի կիսուն յատուկ արարողակարգով սուրբ Խորան բերուեցաւ Ամենայն Հայոց Հայրապետ Գարեգին Բ.ի օրհնութեան գիրը, գոր կարդաց առաջնորդական փոխանորդ Հոգ. Տ. Տաճատ Մ. Վրդ. Եարտըմեան: Արդարեւ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն Գարեգին Վեհափառն իր կոնդակով բարձր կը գնահատէր

Շաբ.ը էջ 8

ԻՆՉ Է ԵՂԵԼ ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՅԱԿՈԲԱՆԱԼԵԱՆ

Թերեւս ականջատ է, որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Վրաստան կատարած այցը ոչ միայն չնպաստեց հայ-վրացական այսպէս ասած եկեղեցական խնդրի հանգուցալուծմանը, այլ կարծես թէ էլ աւելի լարեց իրավիճակը: Կամ առնուազն հրապարակայնացրեց այն բաւական լուրջ անհամաձայնութիւնը, որ ունեն կողմերը:

Բաւական հետաքրքիր իրավիճակ էր ստացուել նախ վրացական մամուլը տեղեկութիւն հրապարակեց, որ երկու կողմերը ստորագրել են համատեղ կոմիւնիկէի, որտեղ նշուում է, որ Հայ առաքելական եկեղեցին Վրաստանում կարգավիճակ է ստանալու, իսկ վրացական եկեղեցին էլ Հայաստանում:

Յետոյ, այդ տեղեկատուութեան տարածումից երկու օր անց, Մայր Աթոռի տեղեկատուական համակարգի ղեկավար Տէր Վահրամ քահանայ Մելիքեանը Facebook սոցցանցում հերքեց այդպիսի կոմիւնիկէի ստորագրման փաստը: Դրանից յետոյ էլ եղաւ նաեւ վրացական եկեղեցու հերքումը: Իսկ ինչու կողմերն այդպիսի ուշացումով հերքեցին վրացական մամուլի ապատեղեկատուութիւնը:

Ըստ երեւոյթին խօսքը, նախնական առումով, եղել է ոչ այնքան ապատեղեկատուութեան, որքան այսպէս ասած իրադարձութիւններից առաջ ընկնելու մասին: Վրացական մամուլը հաւանաբար համոզուած լինելով, որ կոմիւնիկէն ստորագրուելու է, փորձել է ժամանակից շուտ, դեռ դրա քննարկման ընթացքում, հրապարակել այդ մասին տեղեկութիւն: Չի բացառուում, որ մամուլին այդ հարցում համոզել է վրաց եկեղեցին, ասելով, որ հայերը խոստացել են ստորագրել կոմիւնիկէն:

Իսկ մամուլի հրապարակումը երկու օր ուշացումով հերքուեց, երեւի թէ այն պատճառով, որ այդ օրերին հայ եւ վրաց եկեղեցապե-

տերը շարունակում էին քննարկումը կամ բանավեճը կոմիւնիկէի տեքստի շուրջ, եւ երբ արդէն անհամաձայնութիւնը եղել է վերջնական ու քննարկումն աւարտուել է, յաջորդել է նաեւ հերքումը:

Թէեւ, պէտք է բացառել, որ գործ ունենք պարզապէս անուշադրութեան, օպերատիւութեան բացակայութեան հետ, երբ Մայր Աթոռի տեղեկատուական համակարգը պարզապէս աչքաթող է արել վրացական մամուլի հրապարակումը, իսկ յետոյ Հայաստանում դրա վերաբերեալ բաւական սուր արձագանքներից յետոյ միայն փորձել է ինչ որ պարզաբանումներ տալ: Ընդ որում, զարմանալի է, որ այդ պարզաբանումն էլ եղել է միայն Facebook-ում: Լաւ է, որ Facebook-ում, բայց ինչու միայն այնտեղ:

Սակայն, հաւանական է նաեւ մէկ այլ տարբերակ: Չի բացառուում, որ հայ Առաքելական եկեղեցին համաձայնել է Վրաստանի եկեղեցու հետ համատեղ կոմիւնիկէի ստորագրմանը, ի վերջոյ մտածելով, որ Կաթողիկոսի այցն այդպիսով գոնէ ինչ որ արդիւնք է ունենում եւ չի աւարտուում հակադրութեան էլ աւելի սրմամբ կամ հրապարակայնացմամբ: Ի վերջոյ, մեղմ ասած, այդքան էլ հաճելի չէ, երբ այդքան հազուադէպ այցն աւարտուում է առանց համատեղ ինչ որ փաստաթղթի հրապարակման:

Բացի այդ, գուցէ Կաթողիկոսը մտածել է, որ կոմիւնիկէն իրաւաբանական ուժ չունի, այն ընդամէնը մտադրութիւնների մասին յուշագիր է, այն էլ եկեղեցիների, ոչ թէ պետութիւնների միջեւ, ու կարելի է ընդունել ներկայացուած տարբերակը, այցի «դէմքը» փրկելու համար: Չի բացառուում նաեւ, որ հայ հոգեւորական իշխանութիւնը մտածել է, որ Հայաստանի հիւսիսի քաղկեդոնական եկեղեցիներն առանց այն էլ իրեն պէտք չեն, մատնուած են անուշադրութեան, եւ եթէ անցնեն

վրացական եկեղեցուն, ապա մեծ հաշուով սարսափելի բան տեղի չի ունենայ: Այսինքն, չի բացառուում, որ Հայ Առաքելական եկեղեցին այդ պահին դատել է ընդամէնն իր այսպէս ասած գերատեսչական շահից ելնելով:

Բայց, երեւի թէ այդ բովանդակութեանը տեղեկանալուց յետոյ, միջամտել է պաշտօնական երեւանն ու Հայ Առաքելական եկեղեցուն արգելել հանդէս գալ անգամ իրաւաբանական պարտադիր ուժ չունեցող յուշագրի ստորագրումով: Դրա հետեւանքով էլ գուցէ կոմիւնիկէն տապալուել է:

Կարող է լինել գուցէ իրադարձութեան զարգացման այլ տարբերակ էլ: Փաստը տուեալ դէպքում այն է, որ Կաթողիկոսի այցը Վրաստանում Հայ Առաքելական եկեղեցու կարգավիճակի հարցի առումով չլուծեց ոչինչ, ու նաեւ խիստ կասկածելի է, որ լուծել է հայկական եկեղեցիների պահպանութեան հարցը, թէկուզ եւ Վրաստանի իշխանութիւնը տուել է այդպիսի հաւաստիացումներ: Ի վերջոյ, Վրաստանի իշխանութիւնը երբեք էլ հակառակը չի ասել, եւ առաջին անգամն էլ չէ, որ խոստանում է պահպանել, նորոգել այդ յուշարձանները:

Այստեղ թերեւս խնդրի առանցքը այն է, թէ արդեօք երբ է այդ հարցերի շուրջ արդիւնաւէտորէն ինքնակազմակերպուելու Վրաստանի հայ համայնքը: Վրաստանի բնակչութեան թուով այն բաւական պատկառելի տոկոս է կազմում եւ, ըստ տարբեր հաշուարկների, այդ տոկոսը մօտ է տասին: Վրաստանում 300-500 հազար հայ է ապրում: Քանի դեռ այդ հայերը չեն գտել ինքնակազմակերպման արդիւնաւէտ առանցք եւ որպէս Վրաստանի քաղաքացիներ չեն հաստատել արդիւնաւէտ յարաբերութիւն եւ քննարկումներ Վրաստանի իշխանութեան հետ, հազիւ թէ հնարաւոր լինի ականակալել Վրաստանում հայկական եկեղեցիների, հայկական յուշարձանների պահպանութեան կամ ջաւաքի խնդիրների արդիւնաւէտ լուծումներ: Հայաստանն աշխարհագրո-

ւրէն Վրաստանից իր կախուածութեան պատճառով հասկանալի գոուշաւորութիւն է ցուցաբերում այդ խնդիրների վերաբերեալ Վրաստանին պահանջներ ներկայացնելիս: Եւ այստեղ իրավիճակն իսկապէս նուրբ է: Սակայն Հայաստանը պէտք է այդ հարցում առաւել համարձակ լինի, այլապէս Վրաստանն այդ կախուածութիւնն աւելի կը շահագործի: Բայց, փաստ է, որ այդուհանդերձ Հայաստանի ձեռքը զգալի կապուած է:

Իսկ ահա վիրահայ համայնքի պարագան այլ է: Նրանք Վրաստանի քաղաքացիներ են եւ կարող են հետամուտ լինել իրենց իրաւունքներին եւ իրենց պահանջները ներկայացնել Վրաստանի իշխանութեանը: Իսկ Հայաստանը չպէտք է փորձի ինչ որ պայմանաւորուածութիւնների միջոցով լինել նրանց միջեւ, կամ Վրաստանի իշխանութեանը տայ վիրահայերին վերահսկելու կամ զսպելու երաշխիքներ ու խոստումներ:

Սակայն վիրահայ համայնքի ինքնակազմակերպման կարողութիւնը թերեւս մնում է առանցքային խնդիրը: Եթէ այդ հարցում համայնքը հանդէս չբերի էական առաջընթաց, ապա հազիւ թէ հայ-վրացական տիրոջութեամբ եղած այդ խնդիրների լուծումը առաջընթաց արձանագրի: Աւելին, համայնքն ինքը պէտք է շահագրգռուած լինի այդ լուծման գործընթացում իր եւ Վրաստանի իշխանութեան միջեւ հնարաւորինս քիչ միջնորդների առկայութեամբ, կամ ընդհանրապէս բացակայութեամբ, քանի որ այդ միջնորդութիւնները վրացական իշխանութեանը տալիս է «երրորդ ուժերի» միջամտութեան մասին շահարկումների առիթ, շեղուելով բուն խնդիրների առարկայական քննարկումից:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՍՊԱՍԵԼԻՔՆԵՐ

ԱՐԱՄ ԱՔՐԱՀԱՄԵԱՆ

Իշխանութեան եւ ընդդիմութեան երկխօսութեան արդիւնքում, ինչպիսին էլ այն լինի, աւագակապետութիւնը չի կազմաքանդուել, ժողովրդավարութիւն չի հաստատուել, օլիգարխիաները չեն վերանայ, կոռուպցիան չի նուազի, սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը չի շտկուել: Չափից դուրս լաւատեսական սպասումները նոյնքան փտանգաւոր են, որքան «սեւ» անհաւատութիւնը: Այդ գործընթացը կարող է բերել արտահերթ կամ հերթական ընտրութիւնների:

Դժուար թէ Հայաստանի քաղաքացիների կեանքի իմաստը եւ ամենագլխաւոր ձգտումը արտահերթ ընտրութիւններն են: Բայց մեր հասարակութեան զարգացած մասը հասկանում է, որ եթէ ընտրութիւնների արդիւնքները գոնէ որոշ չափով արժանահաւատ եւ վստահելի լինեն, դա կը լինի մեծ առաջընթաց քայլ, որը մեր երկրի առաջ նոր հեռանկարներ կը բացի: Ենթադրում ենք, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը եւ Սերժ Սարգսեանը դրանում շահագրգռուած են, իսկ Թոնմախի Մհերը, նրա նման-

ները, ինչպէս նաեւ ՀԱԿ-ի «ոչ աղեկվատ» մասը՝ ոչ: Ես լինէի երկխօսող-բանակցողների տեղը, կը կենտրոնանայի արդար ընտրութիւնների խնդրի վրայ. այստեղ կարելի է պայմանաւորուել բազմաթիւ մեխանիզմների մասին՝ հաշուի առնելով նաեւ ինտերնետի եւ, մասնաւորապէս, on-line հեռարձակման հնարաւորութիւնները: Մենք այսօր ոչէլ հնարաւորութիւն ունենք ձեւաւորելու քիչ թէ շատ լեզիտիմ իշխանութիւն: Եթէ այդպէս լինի, այլեւս երկրորդական հարց կը դառնայ, թէ որ քաղաքական ուժն է մեծամասնութիւն կազմելու խորհրդարանում եւ ով է զբաղեցնելու նախագահի աթոռը:

Երկխօսութիւնից կարելի է սպասել նաեւ այն, որ արդիւնքում կ'ապահովուի Հայաստանի խաղաղ զարգացումը: Դա կարելու է ոչ միայն արտաքին մարտահրաւերների տեսանկյանից, այլեւ՝ ինքնին: Իմ կարծիքով, ամենահրատապ խնդիրներից է իջեցնել հասարակութեան մէջ ազդեսուիայի աստիճանը եւ վերջապէս սկսել ձեւաւորել քաղաքական նորմալ մշակույթի սաղմերը: Դա էլ, ի

հարկէ, երկարատեւ պրոցէս է, բայց հիմքը այսօր կարող է դրուել: Այսինքն՝ կողմերը կարող են պայմանաւորուել, որ ընդդիմութիւնը փողոց չհանի աղմկոտ պատահիներին եւ ԲՏՈՒ տիկնանց, իսկ իշխանութիւնը՝ Բազազ-Մազազներին: Սենսակներում, պառլամենտում ինչ ուզում են՝ թող խօսեն, բայց թող դա անեն բարեկիրթ, միմեանց հետ խօսելու եւ ոչ թէ իրար հայհոյելու տրամադրուած մարդիկ:

Յուսով ենք նաեւ, որ իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը ժամանակ չեն ծախսի մանր-մունր խնդիրների վրայ՝ որտեղ, ժամը քանիսին, քանի հոգով հանդիպեն եւ այլն: Մանկապարտէզ չի:

Եւ մի հարց էլ. Կոնգրէսի քննադատներից ոմանք ասում են, որ ընդդիմութեան նպատակներից մէկն այն է, որ նախագահ Սարգսեանը ներքին ճակատում դուրս գալ խոցելի վիճակից եւ դարաբաղեան բանակցութիւններին գնայ «լաւ խաղաքարտերով»: Չգիտեմ՝ դա ճիշդ է, թէ ոչ: Բայց տարօրինակ է, որ դա ասոււմ է որպէս մեղադրանք:

«ԱՌԱՒՕՏ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
 ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԷՆՁԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Ա.ք.ն.մտեան Ա.Ֆերիկայի Շրջանի
 ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
 ԳԱԲՐԻԷԼ ՍՈԼՈՅԵԱՆ
 ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
 ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
 ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՍԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com
 (USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August
 ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, Canada \$60 (Second Class), \$80.00 (Air Mail)
 Overseas \$85.00 (2nd Class Mail), \$125.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
 Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՎԻԿՏՈՐ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆ.- «ՍՏԵՂԾՈՒԵԼ Է ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԱՂԲԻՑ ՄԱՔԵՆԸՈՒ ԻՎԱՆԱԼԻ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ»

«Այսօր ՀՀ-ում շահամատային մեծ խաղատախտակի շուկայ տեղի է ունենում, այսպես կոչված, հետաքրքիր պարտիա: Այդ պարտիայի մասնակիցներն են Հայաստանի առաջին եւ երրորդ նախագահները, նրանց տողատակերով եւ ենթատեքստերով հարուստ խաղը», - Յունիս 21-ին խորհրդարանում յայտարարեց պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաքեանը:

ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաքեանը

Ըստ պատգամաւորի՝ երկու նախագահների խաղը հարուստ տողատակերով եւ ենթատեքստերով էլ պէտք է լինէր, «որովհետեւ ուղղակի ասում են չորքուսանիներին, իսկ ենթատեքստերում եւ տողատակերում ասում են բանական մարդկանց»:

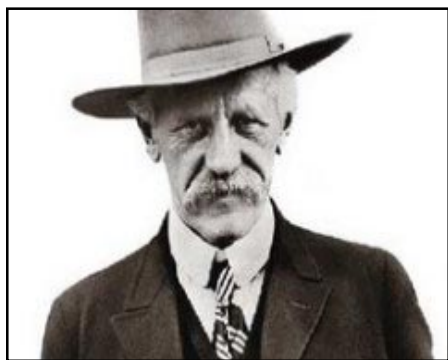
Դալլաքեանի դիտարկմամբ՝ Հայաստանում ստեղծուել է քաղաքական համակարգը աղբից մաքրելու հիանալի հնարաւորութիւն: «Եւ ամենաշատը վայնասուն են բարձրացրել այն անձինք եւ քաղաքական ուժերը, որոնք ընդդիմութիւն-իշխանութիւն քաղաքակիրթ

եւ քաղաքական հարթութիւնում ընթացող այս փոխարարութիւններում կարող են յայտնուել քաղաքական լուսանցքում կամ քաղաքական աղբանոցում», - յայտարարեց Դալլաքեանը:

Նա իր այս յայտարարութիւնն արեց, երբ ելոյթ էր ունենում «Աղբահանութեան եւ սանիտարական մաքրման մասին» օրինագծի քննարկման ժամանակ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ ԿԸ ՏԵՂԱԴՐՈՒԻ ՆԱՆԱԵՆԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

Յունիս 20-ին տեղի է ունեցել նորվեգացի մեծ մարդասէր, Նորվեգիայի Նոբելեան մրցանակի դափնեկիր, հայ ժողովրդի բարեկամ Ֆրիտյոֆ Նանսէնի 150-ամեակի յոբելեանական շնորհակալական նիստը, որը վարել է յանձնաժողովի նիստը, որը վարել է յանձնաժողովի նախագահ, փոխվարչապետ Արմէն Գէորգեանը:

Հայ ժողովրդի բարեկամ Ֆրիտյոֆ Նանսէն

Քննարկուել են տարուայ ընթացքում յոբելեանական միջոցառումների կազմակերպմանն առնչուող հարցեր: Յանձնաժողովը հաւանութեան է արժանացրել մեծ մարդասէր յուշարձանը Երեւանի կենտրոնական հատվածում տեղադրելու հարցը:

Մշակույթի նախարարութեանը յանձնարարուել է յայտարարել յուշարձանի նախագծի մրցույթ, որի արդիւնքները պէտք է ամփոփուեն մինչեւ Օգոստոսի 1-ը: Յանձնաժողովը կը դիմի նաեւ Երեւանի քաղաքապետարանին:

Նի Գեղարուեստի խորհրդին՝ յուշարձանի նախագծի ընտրութեան հարցում որոշում կայացնելու համար:

Յուշարձանի պատրաստման համար բարերարներից ստացուած գումարները եւս կը փոխանցուեն Երեւանի քաղաքապետարանին՝ արձանը պատուիրելու եւ տարածքը բարեկարգելու նպատակով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԱԾ Է ՁԱԽՈՂԱԾ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՎԱՐԿԱՆԻՇԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՄԱՑԱԾ Է ՆՈՅՆ ՀՈՐԻՁՈՆԱԿԱՆԻ ՎՐԱՅ

Ամերիկեան Fund for Peace կազմակերպութիւնը եւ Foreign Policy ամսագիրը հրապարակած են աշխարհի «ձախողած երկիրներու» ցանկը:

Վարկանիշային աղիւսակը կազմելու ժամանակ նկատի առնուած է այս կամ այն երկրի իշխանութիւններու գործունէութեան ազդեցիկ ըլլալը (նկատի առնուած է ընկերային-տնտեսական եւ քաղաքական 12 չափորոշիչ՝ պետական իշխանութիւններու օրինական ըլլալը, մարդու իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, տուեալ երկրի զարգացման անհամաչափութիւնը եւ այլն): Վարկանիշային աղիւսակին մէջ յայտնուած են աշխարհի 177 երկիրներ: Այսպիսով, աշխարհի ամենանյառջողակ երկիր հռչակուած է Սոմալը (Սոմալ այդ հորիզոնականը կը զբաղեցնէ չորրորդ տարին շարունակ):

177-րդ հորիզոնականին յայտնուած է Ֆինլանտան՝ դառնալով աշխարհի ամենաազդեցիկ եւ յաջողակ երկիրը: 175-րդ հորիզոնականը կը զբաղեցնէ Շուէտը, 174-ը՝ Զուիցերիան:

Հայաստան մնացած է նոյն հորիզոնականին, Վրաստան, Ատրպէյջան եւ նոյնիսկ Իրան յառաջ ընթաց արձանագրեց:

Հայաստան ցուցակին մէջ կը զբաղեցնէ 101-րդ հորիզոնականը, Վրաստանը՝ 47-րդ, Ատրպէյջանը՝ 63-րդ, Իրան՝ 35-րդ, Ռուսաստան՝ 82-րդ: ԽՍՀՄ նախկին երկրներից Ղրղզստանը 31-րդ հորիզոնականում է յայտնուել, Ուզբեկստանը եւ Տաջիկստանը կիսել են 39-րդ հորիզոնականը: ԱՄՆ-ն 158-րդ հորիզոնականում է, Գամատան՝ 168-րդ, Ֆրանսան՝ 161-րդ: Վարկանիշային աղիւսակը պաշտօնապէս պիտի ներկայացուի 29 Յունիսին:

ՎԱՐԴԱՆ ՕՍԿԱՆԵԱՆԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼԻ ԹԻՐԱԽՈՒՄ

Հայաստանեան մի շարք թերթերի ուշադրութեան կենտրոնում նախկին արտգործնախարար, «Մի-վի-լիթաս» հիմնադրամի հիմնադիր Վարդան Օսկանեանի հարցազրոյցն է «Ազատութիւն» ռադիոկայանին, որտեղ վերջինս խօսում է Հայաստանի արտաքին, ներքաղաքական ու տնտեսական իրավիճակի մասին:

«Այսօր մենք ծանր վիճակում ենք, որովհետեւ վատ է կառավարուած երկիրը, մենք ծանր վիճակում ենք, որովհետեւ սխալ քաղաքականութիւն է վարուած, որովհետեւ դեռեւս չենք կարողանում արմատական, հիմնարար փոփոխութիւններ կատարել մեր երկրում, որովհետեւ ժողովրդավար պետութիւն չենք, որովհետեւ կայ քաղաքական մոնոպոլիա», - ներքաղաքական խնդիրների մասին ասել է նախկին արտգործնախարարը:

«Առաւօտ»-ի խմբագիրը, խօսելով Օսկանեանի արտապայտած ներքաղաքական մտքերի մասին, անդրադառնում է նաեւ նրա տնտեսական դիտարկումներին. «Գոցէ գլուխ թութերի եւ տոկոսների տեսակետից մենք իսկապէս բարգաւաճում ու ծաղկում էինք: Բայց ժողովուրդը թէ՛ 10 տարի առաջ էր ծանր սոցիալական վիճակում, թէ՛ հիմա, տնտեսութիւնը թէ՛ այն ժամանակ էր կենտրոնացած մի քանի օլիգարխների ձեռքը, թէ՛ այսօր: ձիշղն ասած, չեմ նկատել մեր հասարակութեան մէջ զանգուածային կարոտախտ Գոչարեանի ժամանակների հանդէպ»:

«Ժամանակ»-ը «Պարտուած դիւանագիտութեան ճարտարապետը դարձեալ խօսեց» վերնագրով յօդուածում համեմատականներ է անցկացնում Օսկանեանի օրօք ԼՂ հարցի կարգաւորման շուրջ քննարկուող տարբերակների եւ 1997թ. Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի օրօք առաջ

Վարդան Օսկանեան

քաջուած խնդրի փաթեթային լուծման միջեւ՝ յօգուտ վերջինի:

«Իրաւունք»-ը գրում է. «Խօսելով 2008թ Մարտի մէկի իրադարձութիւնների եւ դրանցում՝ որպէս նախկին քաղաքական գործիչ, իր դերակատարութեան մասին Օսկանեանը նշում է. «Իմ մամուլի ասուլիսի առաջին մասում (2008թ. Մարտի 1) ես ասել եմ, որ ոստիկանութիւնը, փաստօրէն, այնտեղ համապատասխան ուժ է կիրառել՝ ցրելու համար (ընդդիմութեանը): Ես այդ բոլորն ասել եմ ինձ տրուած ինֆորմացիայի հիման վրայ. ես ոչ ներքին գործերի նախարար էի, ոչ վարչապետ էի, հասկանում էք, ես ինֆորմացիայի չէի տիրապետում, ինձ ինֆորմացիա էր տրուել, որի հիման վրայ ես մամուլի ասուլիս էի անցկացրել»:

Յիշեցնենք, Մարտի 1-ին Վ. Օսկանեանը մամուլի ասուլիս էր հրաւիրել ՀՀ նախագահի նստավայրում, իր իսկ խոստովանութեամբ՝ «չիկացած մթնոլորտը» լիցքաթափելու նպատակով: Այսօր Օսկանեանը խոստովանում է, որ որեւէ օբիեկտիւ հիմք չի ունեցել իր հաւաստիացումների համար եւ հնարաւոր է՝ «մոլորեցրել է ժողովրդին»:

«ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ-ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆԱԿԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՅԵՆԱՐԱՆՆ Է»

«Լեւոն Տէր-Պետրոսեան-Սերժ Սարգսեան համագործակցութիւնը Մինսկի գործընթացի յենարանն է», - Յունիս 20-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը յայտարարեց փորձագետ Անդրէաս Ղուկասեանը՝ աւելացնելով, որ արտաքին խնդիրների վերաբերեալ ներքին կեանքում իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը տարակարծութիւններ չունեն:

«Եւ այս տեսանկիւնից կազանի հանդիպումը կարեւոր է երկու ուժերի համար», - ասաց Ղուկասեանը՝ աւելացնելով, որ եթէ կազանում ԼՂ խնդրի վերաբերեալ կարգաւորման փաստաթուղթ ստորագրուի, յաջորդ քայլը լինելու է հայթուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորմանն ուղղուած Արձա-

նագրութիւնների վաւերացումը: Փորձագետի դիտարկմամբ՝ առաջին եւ երրորդ նախագահները «հոգեբանական, փիլիսոփայական եւ մարդու տեսակալի» ընդհանրութիւններ ունեն:

Անդրէաս Ղուկասեանը յայտարարեց. «Յունիսի 25-ի հանդիպումը մարտահրաւէր է եւ Հայաստանի, եւ Ադրբեջանի այսօրուայ ռեժիմների համար՝ անկախ նրանից, այնտեղ որեւէ բան կը ստորագրուի, թէ ոչ»:

Փորձագետը կարծիք յայտնեց, որ երկու ռեժիմներն էլ եկել են իրենց վերջին՝ հիմնաւորելով. «Պարզ է, որ նրանք ոչ կարող են խնդիրը լուծել, ոչ էլ խաղաղութիւն հաստատել»:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՎԱՐՈՒՑ ԶԵՒԱՒՈՐՈՒԵԼ Է ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՆՍՈՒՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ»

«Հայաստանի ներքաղաքական դաշտում կայ վաղուց արդէն ձեւաւորուած ներքին կոնսենսուս արտաքին քաղաքական հարցերի վերաբերեալ», - Յունիս 20-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը յայտարարեց քաղաքագետ Ալեքսանդր Մարգարովը՝ անդրադառնալով իշխանութիւն-ընդդիմութիւն համագործակցութեանը:

Ըստ նրա՝ անհրաժեշտ է երկրում ստեղծել ընդդիմութեան եւ իշխանութեան որոշակի համախմբում՝ յատկապէս հաշուի առնելով Հայաստանի «մեզախնդիրները»:

Քաղաքագետի դիտարկմամբ՝ Հայաստանի «մեզախնդիրներն են» Լեւոնային Ղարաբաղի հակամարտութեան եւ հայթուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորման գործընթացները, ինչի հարցում Հայաստանի ներկայիս իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը միանման մօտեցումներ ունեն:

«Սերժ Սարգսեան-Տեր-Պետրոսեան համագործակցութիւնը Մինսկի գործընթացի յենարանն է», - Յունիս 20-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը յայտարարեց փորձագետ Անդրէաս Ղուկասեանը՝ աւելացնելով, որ արտաքին խնդիրների վերաբերեալ ներքին կեանքում իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը տարակարծութիւններ չունեն:

«Եւ այս տեսանկիւնից կազանի հանդիպումը կարեւոր է երկու ուժերի համար», - ասաց Ղուկասեանը՝ աւելացնելով, որ եթէ կազանում ԼՂ խնդրի վերաբերեալ կարգաւորման փաստաթուղթ ստորագրուի, յաջորդ քայլը լինելու է հայթուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորմանն ուղղուած Արձա-

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՎՍՏԵԱՆ ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԸ ՉԵՆ ԲԱՅԱՌՈՒՄ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ ԴԱՐԱԲԱՂՈՒՄ

Մինչ միջնորդները ճեղքում են ակնկալում դարաբաղեան բանակցություններում, արեւմտեան փորձագետների մի մասը չի բացառում պատերազմի վերականգնման հաւանականությունները:

Յունիսի 25-ին կազանում տեղի է ունենալու Հայաստանի ու Ադրբեյջանի նախագահների հերթական հանդիպումը: ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի համանախագահները հանդէս են եկել առաջիկայ հանդիպման վերաբերեալ լաւատեսական կանխատեսումներով, իսկ Մինսկի խմբում համանախագահող երկրների՝ ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի նախագահները Դոմիլիում ընդունած համատեղ յայտարարութեամբ Հայաստանի ու Ադրբեյջանի նախագահներին կոչ են արել ընդունել Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման հիմնարար սկզբունքները եւ անցնել համաձայնագրի մշակմանը:

Այդուհանդերձ, «Ֆրանսպրես» գործակալութեանը տուած հարցազրոյցում ամերիկեան Քարնեգի հիմնադրամի կողմակաւի հարցերով փորձագէտ Թոմաս դե Վալլը ընդգծել է, որ Ղարաբաղեան կոնֆլիկտը ոչ թէ «սառեցրտած», այլ «ծխացող» հակամարտութիւն է:

«Ռազմատենչ հետազոտչական կազմակերպչ առկայ աստիճանը պատերազմն աւելի հաւանական է դարձնում: Չի բացառում, որ կը գայ մի պահ, երբ խօսքերը գործի կը վերածուեն», - նշել է փորձագէտը:

Ղարաբաղեան խնդրով զբաղուող մէկ այլ արեւմտեան փորձագէտ՝ Միջազգային ճգնաժամալին խմբի կողմակաւի ծրագրի տնօրէն Լուրենս Շիթար, «Ֆրանսպրեսին» փոխանցել է, որ նոր պատերազմը կարող է աղետալի հետեւանքներ ունենալ՝ վնասելով նաեւ այս տարածաշրջանով անցնող խողովակաշարերը:

«Իրադարձութիւնները կարող են զարգանալ շատ վտանգաւոր մի սցենարով, երբ փախստականների զանգուածային տեղահանում կարող է արձանագրուել, իսկ Ռուսաստանն ու Թուրքիան կարող են ներքաշուել հակամարտութեան մէջ», - ասել է Շիթար:

Միջազգային ճգնաժամալին խմբի ներկայացուցիչներն աւելի վաղ զգուշացրել էին, որ նոր սպառնալիցութիւնների ձեւաբերումն ու ընդհարումները շփման գծում ի վերջոյ կարող են հանգեցնել պատերազմի վերականգնմանը:

«Երկու կողմից էլ թշնամական յայտարարութիւններ են հնչում, եւ չկայ որեւէ նախանշան, թէ բանակցային գործընթացում լուրջ շրջադարձ է հնարուել», - նշել է Միջազգային ճգնաժամալին խմբի կողմակաւի ծրագրի տնօրէնը՝ յաւելելով, թէ նոյնիսկ եթէ ինչ-որ փաստաթուղթ ստորագրուի առաջիկայում՝ «խաղաղութեան ճանապարհին լուրջ խոչընդոտներ կան»:

«Ֆրանսպրեսը» նաեւ մէջբերում է Երեւանում գործող Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտութիւնների կենտրոնի տնօրէն Մանուէլ Սարգսեանի խօսքերը. - «Ոչ ոք Երեւանում չի հաւատում, որ Ղարաբաղը կարող է յանձնուել Ադրբեյջանին: Հայաստանում համոզուած են՝ Լեռնային Ղարաբաղը կամ պէտք է ճանաչուի որպէս անկախ պետութիւն, կամ էլ միանայ Հայաստանին»:

ԴԻՆԻՍ ԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՍԵՂԱԴՐՈՒՈՂ ՍԱՄԱԾԻ ՅԱՍԱՐ ՊԱՅԱՆՋՈՒՄ Է 18-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ 27 ՏԱՐԻ

Ստամբուլի «Ակոս» թերթի խմբագրապետ Հրանդ Դինքի սպանությունների մէջ մեղադրուող Օգիւն Սամասթի համար դատախազը պահանջել է 18-ից մինչեւ 27 տարուայ ազատազրկում:

Hurriyet Daily News-ի փոխանցմամբ, դատախազ Ալի Դեմիրը իր ճառում ընդգծել է, որ Դինքին հետապնդել են իր յօդուածների պատճառով՝ համարելով նրան թուրքերի թշնամի:

Դատախազը պնդել է, որ Սամասթը սպանութիւնը կատարել է կանխամտածուած ձեւով եւ սառնասրտորէն, թէեւ աւելի ուշ հաւաստ-

իացրել է, թէ զղջում է արածի համար: Հրանդ Դինքը սպանուել է 2007 թուականի Յունուարի 19-ին՝ «Ակոս»-ի խմբագրատան առաջ:

Սպանությունները գործով անցնում են մօտ երկու տասնեակ անձինք, հիմնականում՝ տրայիգոնցի ծայրայեղ ազգայնականներ:

Անցած տարուայ Հոկտեմբերին Բեյքիթաչի գերագոյն քրէական դատարանը, բաւարարելով պաշտպանի միջնորդութիւնը, Սամասթի գործը անչափահասների գործերով դատարան տեղափոխեց՝ այն հիմնաւորմամբ, որ սպանութիւնը կատարելիս նրա 18 տարին լրացած չի եղել:

ՊԵՏՐՈՒՄԱՆ ՎԱԵՐԱՅՐԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՐԱԶԱՅԻ ՄԱՍԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսաստանի Պետդուման այսօր վաւերացրեց «Հայաստանի տարածքում ռուսաստանեան ռազմական կապանի մասին Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ 1995 թուականին ստորագրուած պայմանագրում փոփոխութիւններ կատարելու մասին» արձանագրութիւնը: Այս մասին տեղեկացնում է «Ռեզնուս» գործակալութիւնը:

Արձանագրութեամբ Հայաստանում ռուսական ռազմաբազայի տեղակայման ժամկէտը երկարաձգուած է՝ 25 տարուայ փոխարէն սահմանուելով 49 տարի:

Այդ փոփոխութիւններով ամբարջուում է նաեւ, որ «Ռուսաստանեան ռազմական Հայաստանի Հան-

րապետութեան տարածքում գտնուելու ժամանակաշրջանում բացի Ռուսաստանի Դաշնութեան շահերի պաշտպանութեան գործառնջութիւնը իրականացումից Հայաստանի Հանրապետութեան Զինուած Ուժերի հետ համատեղ ապահովում է Հայաստանի Հանրապետութեան անվտանգութիւնը»:

Հայաստանի խորհրդարանը այս արձանագրութիւնը վաւերացրել էր երկու ամիս առաջ՝ Ապրիլի 12-ին:

Արձանագրութիւնը ստորագրուել է անցեալ տարի Օգոստոսի 20-ին Երեւանում՝ Ռուսաստանի նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւի Հայաստան կատարած այցի ժամանակ:

«ՀԱՅ-ԹՈՒՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՅԵՏԱԳԱՅ ԵՎԱՍԱԳԻՐԸ ԿԱՒՈՒՄԸ Է ՍԱՐԳՍԵԱՆ-ԱԼԻԵՒ ՅԱՆՂԻՊՈՒՄԻՑ».- ՉԱԿՈՒՇՕՂՈՒ

Հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորումը կարուած է Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի նախագահների միջեւ կայացաւ հանդիպման արդիւնքները: Այս մասին, ինչպէս տեղեկացնում է «day.az»-ը, Ստրասբուրգում յայտարարել է Եւրոպայի խորհրդի Խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵՄՎ) նախագահ Մեւլուժ Չավուչոլուն:

«Ինչ վերաբերում է Հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորմանը, պէտք է ասեմ, որ այն սերտորէն կապուած է զարաբաղեան հիմնախնդրի կարգաւորման առնչութեամբ Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի նախագահների միջեւ տեղի ունենալից հերթական հանդիպման հետ: Թուրքիայի վարչապետը նոյնպէս մի շարք պայմաններ է առաջ քաշել Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորման եւ Արձանագրութիւնների վաւերացման համար: Նա ընդգծել է, որ եթէ այդ պայմանները կատարուեն, Արձանագրութիւնները կարող են վաւերացուել թուրքական խորհրդարանի կողմից: Այստեղ խօսքը վերաբերում է մի շարք պայման-

ԵՄՎ նախագահ Մեւլուժ Չավուչոլուն

ներ ներառող՝ երկու երկրների միջեւ առկայ համաձայնութեանը: Սակայն կան նաեւ չգրուած պայմաններ: Դուք դա դիտէք: Այժմ Արձանագրութիւնների վաւերացումը կապուած է երկու երկրների կողմից այդ պայմանների ընդունման հետ: Այդ Արձանագրութիւնները ստորագրուել են Ֆրանսիայի եւ Ռուսաստանի արտգործնախարարների, ինչպէս նաեւ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի մասնակցութեամբ», - ասել է Չավուչոլուն:

ԿՐԱՍԱՆՈՒՄ ԳԱՐԵԳԻՆ Բ-ԻՆ ԹՈՅԼ ՉԵՆ ՏՈՒԵԼ ԱՅՑԵԼԵԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի՝ Վրաստան կատարած այցի ընթացքում վրացական եկեղեցին մի շարք խոչընդոտներ է ստեղծել, մասնաւորապէս, թոյլ չի տուել Գարեգին Բ-ին այցելել թբիլիսիի «Սուրբ Նորաշէն» եւ Ախալցխայի «Սուրբ Նշան» հայկական եկեղեցիներ: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Յունիսի 21-ին հրաւիրուած մամուլի ասուլիսի ժամանակ այս մասին յայտարարեց արքեպիսկոպոս Արշակ Խաչատրեանը:

Նրա խօսքով, չնայած Գարեգին Բ-ի ցանկութեանը՝ այցելել այդ եկեղեցիներ, փաստացի, դա նրան չի յաջողուել: Արքեպիսկոպոսը չչայտնեց, թէ ինչ կերպ է վրացական կողմը խոչընդոտել կաթողիկոսի ցանկութեանը:

Անկախ այս ամենից՝ հոգեւորականը յոյս չայտնեց, որ հայկական եւ վրացական եկեղեցիների յարաբերութիւնները պէտք է զարգանան՝ յենուելով քրիստոնէական հաւատի եւ ողջամտութեան վրայ:

Արշակ արքեպիսկոպոս Խաչատրեանը յայտնեց որ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի վերաբերեալ վրաց պատրիարք Իլիա Բ-ի յայտարարութեան պատասխանը տրուել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մամուլի քարտուղար Վահրամ Մելիքեանի կողմից:

Ինչպէս աւելի վաղ NEWS.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում յայտնել էր Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի

տեղեկատուական համակարգի տնօրէն Տէր Վահրամ քահանայ Մելիքեանը, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը չի ցանկանում գնահատական տալ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի հասցէին Վրաց պատրիարք Իլիա Երկրորդի արած յայտարարութեանը:

«Անձամբ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն Իլիա Երկրորդի հանդէպ յարգանք է տածում եւ յարգում է նաեւ նրա փորձառութիւնը», - յայտարարեց Մելիքեանը՝ յաւելելով, որ ասուածը լաւագոյնս արտայայտում է Մայր Աթոռի դիրքորոշումը Վրաց պատրիարքի՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հասցէին արուած յայտարարութիւնների վերաբերեալ:

Նշենք, որ ըստ «Գրուզիա Online»-ի՝ Վրաց պատրիարք Իլիա Երկրորդը Յունիսի 19-ին Սուրբ Երրորդութեան տաճարում կիրակնօրեայ քարոզի ժամանակ յայտարարել է. «Գարեգին Երկրորդը երիտասարդ է, եւ, հաւանաբար, անհրաժեշտ է, որ աւելի մեծ փորձառութիւն ձեռք բերի: Նա խելացի է, սակայն ցանկանում է ամէն ինչ արագ անել, ինչը չի ստացուում: Ես նրան ասացի, որ մեծ փորձառութիւն ունեմ, ուստի հանդարտութիւն ամենալաւն է», - նշել է Իլիա Երկրորդը:

Նա նաեւ նշել է, որ վրաց եկեղեցին բաց է բոլորի համար, բայց նա չի կարող «թոյլ տալ ճնշում՝ վրաց ժողովրդի եւ վրաստանի նկատմամբ»:

ՄԱՍԻՍ
 ԱՄԵՆԱՎՍԱՎԵԼԻ ԱԳՔԻՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ
 www.massisweekly.com
 updated every Friday

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՍԴՅԿ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՍ ՎԱՅԱՆ ՇԻՐԽԱՆԵԱՆԻ ՅԵՏ

Ինչպե՞ս էք վերաբերում ՅԱԿ-ի իշխանութիւնն երկխօսութեանը:

«Եթէ կայ վէճ, ապա երկխօսութեամբ այն լուծելը միայն դրական է: ՀԱԿ-ի եւ իշխանութեան երկխօսութիւնը կը լինի դրական, եթէ քննարկման առարկան երկրի եւ ազգի վիճակն է, ոչ թէ անհատներ: Իսկ եթէ երկրի եւ ազգի մասին է երկխօսութիւնը, ուրեմն հիմքում պետք է լինի «ոչ մի թիզ հող», «ոչ մի յարաբերութիւն թուրքիայի հետ, քանի դեռ Յեղասպանութիւնը չի ճանաչու», «ոչ այս Սահմանադրութեանը, որը ստեղծել է եւ հիմք է հանդիսանում սոցիալական խոր անարդարութեան պահպանման», «ոչ այս տնտեսական համակարգին, որը քայքայել է ամբողջ տնտեսութիւնը, իսկ ժողովրդին դարձրել է մտերացկան եւ զողթական»: Հիմնահարցերի քննարկումը: Հակառակ դէպքում՝ դա անիմաստ է:

ՅԱԿ-ն անընդհատ յայտարարում է պատուիրակութեամբ կըր սեղանի շուրջ արտահերթ ընտրութիւնների քննարկելու մասին, իսկ ՀԿԿ-ից հերքում են այդ ամենը: Ի՞նչ է ստացում Սերժ Սարգսեանը խաբէ՞ց Լեւոն Տեր-Պետրոսեանից:

«Յայտնի չէ՞ նման պայմանաւորութեան եղե՞լ է, թէ՞ ոչ: Իսկ եթէ չի եղել, ի՞նչ խաբելու մասին է խօսքը: Բոլոր դէպքերում, իշխանութիւնը (ոչ միայն Հայաստանի), շահագրգռուած է ընդդիմութեանը կոշտ եւ ծայրահեղական դաշտից տեղափոխել դէպի կառուցողական դաշտ: Ես իշխանութեան գործողութիւններում այս տրամաբանութիւնն եմ տեսնում: ՀԱԿ-ը օրակարգում վերը նշուած հիմնարար լուծումներից ոչ մէկը առ այսօր չի դրել, աւելին դրանք ոչ միայն շրջանցուել են, այլեւ հնչեցուել է ուղիղ հակառակ տեսակէտ: Իսկ Հայաստանի համար դրանք այլընտրանք չունեն: Անձերի փոփոխումը, առանց այդ եւ մի շարք այլ սկզբունքների որդեգրման (ռազմավարական եւ զբոսահայտաբեր ձեռնարկութիւնների, ճիւղերի ազգայնացում, երիտասարդութեանը աշխատանքով ապահովելու, առողջութեան պահպանման համար պետութեան կողմից պաշտօնական պարտաւորութեան ստանձնում եւ այլն), չի կարող Հայաստանը հանել ճգնաժամից:

ՅԱԿ-ն արդէն Սերժ Սարգսեանին մի՞նչէ հերթական համարահալարը Յունիսի 30-ը, վերջնաժամկետ է ներկայացրել, որպէսզի նա պատասխանի, այլապէս համապատասխան քայլերի կը գնայ: Ի՞նչ էք կարծում, ի՞նչ քայլեր կ'արուեն, եթէ այդ օրը երկխօսութեան վերաբերել Սերժ Սարգսեանի պատասխանը չլինի, սանաւանդ եթէ հաշուի առնենք,

որ ՅԱԿ-ն արդէն երրորդ տարին է վերջնաժամկետներով է խօսում, բայց ոչինչ չի անում:

«Երեւի եւս մէկ վերջնաժամկէտ դրուել:

«Այսօր կա՞յ արտահերթ ընտրութիւնների անցկացման հաւանականութիւն:

«Հիմքեր կան, բայց հաւանականութիւն՝ ոչ: Իսկ հիմքերը անում են համակարգից՝ սոցիալական անարդարութիւնն եւ անհաւասարութեան, աղքատութեան խորացումը, շարունակական արտագաղթ, գործազրկութիւն, զիւղի քայքայում: Իշխանութիւնը կարող է եւ պարտաւոր է ծրագրային աշխատանք իրականացնել այս ուղղութիւններով, եւ այդ հիմքերը զգալիորէն կը մեղմանան, բայց չի անում: Ոչինչ չի անում հետպատերազմեան տարուանից մինչեւ այսօր: Սա, առնուազն, զարմանալի է:

«Ի՞նչ զարգացումներ են սպասւում քաղաքական դաշտում: Կարելի՞ է անակնկալների սպասել: Դաշտում ի՞նչ վերադասարկումներ կը լինեն:

«Հոկտեմբերի 27-ից, Ապրիլի 12-ից, Մարտի 1-ից յետոյ անակնկալ կարող է լինել միայն Արցախի յանձնումը Ատրպէյճանին եւ թուրքիայի կողմից սահմանի բացումը: Ա՛յ, սրանք քաղաքական դաշտում կը բերեն լրջագոյն փոփոխութիւնների, իսկ երկիրը կը տեղափոխւի վերջնական քայքայման փուլ: Ինչ վերաբերում է կուսակցութիւնների վազվզոցին հիւսիսից հարաւ, արեւմուտքից արեւելք, մենք այնքան ենք տեսել, որ կորցրել ենք զարմանալու յատկութիւնը: Որպէս կանոն, դրանք Հայաստանին մինչեւ այսօր ոչ մի օգուտ չեն տուել: Յանկացած համախմբում օգտակար կարող է լինել միայն մի դէպքում՝ եթէ գաղափարական նոյն հենքի վրայ է: Յաւօք, այդպիսի համախմբում դեռ եւս չի եղել Հայաստանում:

Զրոյցը վարեց Հեղինէ Յարութիւնեանը

AL ARABIYA. ՂԱՐԱԲԱԴԵԱՆ ՀԱԿԱՍԱՐՏՈՒԹԵԱՆ «ՅՈՅՍԵՐՆ ՈՒ ՎԱԽԵՐԸ»

Լեւոնային Ղարաբաղի շուրջ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ շարունակուող երկարատեւ դիմակայութեանը վերջ տալուն ուղղուած խաղաղութեան համաձայնագրի նախապատրաստման գործում ծագել են առաջընթացի յոյսեր, սակայն վերլուծաբանները զգուշացնում են, որ պատերազմի վերսկսումը նոյնպէս հնարաւոր է: Այդ մասին գրում է Al Arabiya-ն:

Յունիսի 25-ին Ռուսաստանի կազմն քաղաքում կայանալիք Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի նախագահների բանակցութիւնների նախօրէին լուրեր են շրջանառուում, որ ոխերիմ թշնամիները կարող են «հիմնարար սկզբունքների» վերաբերեալ համաձայնագիր ստորագրել. փոքր քայլ՝ հակամարտութեան կարգաւորման երկար ճանապարհին:

Սակայն հրադարարից 17 տարի անց դարձեալ լարուածութիւն է ստեղծուել. դարաբաղեան ռազմաճակատի երկայնքով կանոնաւոր փոխհրաձգութիւն է, իսկ Պաքուն բազմիցս սպառնացել է, որ բանակցութիւնների ձախողման դէպքում ուժով կը վերանուաճի Ղարաբաղը: Պատասխանը համարժէք է. պատերազմի տարիներից Ղարաբաղը վերահսկող էթնիկ հայկական ուժերը եւ Երեւանում նրանց հովանաւորները ասեղ պատժով են սպառնում, եթէ Պաքուն դիմի ռազմական գործողութիւնների:

«Դա «սառնեցուած» հակամարտութիւնն է, իրականում այնտեղ անբոց հակաՁմարտութիւն է: Հոռոտութեան այդ մակարդակը պատերազմը դարձնում է աւելի հաւանական, եւ վտանգ կայ, որ մի օր խօսքը գործ կը դառնայ», - ասել է Ուաշինգտոնում կարնեգիի հիմնադրամի կողմից հարցերով փորձագէտ Թոմաս դէ Վաալը:

«Սցենարը կարող է շատ բարդանալ. յարձակման թիրախ կարող են դառնալ հներգետիկ խողովակաշարերը, հաւանական է փախստականների զանգուածային տեղաշարժ, հակամարտութեան մէջ կարող են ներքաշուել թուրքիան ու Ռուսաստանը», - յայտարարել է Միջազգային ճգնաժամային խմբի կողմից նախագծի տնօրէն Լոբնա Շիթար:

Երկու երկրների պաշտօնատար անձինք յայտարարել են, որ այս ամիս կայանալիք բանակցութիւններից առաջ, փաստաթղթի վերաբերեալ ունեցած տարաձայնութիւնների հարցում դիրքորոշումները մտտեցել են, թէեւ միմեանց շարժառիթների մասին արտայայտուած են կասկածանքով:

«Երկու կողմերից էլ ես լսել եմ չափազանց թշնամական յայտարարութիւններ եւ հորիզոնում որեւէ բեկում տեսնելու ոչ մի հիմք չեմ նկատում», - ասել է Շիթար:

Եթէ, նոյնիսկ, փաստաթուղթ ստորագրուի՝ խաղաղութեան համաձայնագրի ճանապարհին մնում են հակայական խոչընդոտներ:

Պաքում պնդում է, որ Ղարաբաղը պետք է մնայ Ատրպէյճանի ինքնիշխան տարածքի մաս՝ լայն ինքնավարութեամբ, իսկ Հայաստանն ասում է, որ Ղարաբաղը պետք է երբեք չվերադառնայ Պաքուի վերահսկողութեան տակ:

Եւրոպայի անվտանգութեան եւ համագործակցութեան կազմակերպութեան միջնորդութեամբ բանակցութիւններն առանց որեւէ առաջընթացի շարունակուում են 90-ականներից, եւ Դէ Վաալը նշել է, որ հիմնարար սկզբունքների մասին համաձայնագիրը կը լինի «լուրջ խաղաղ գործընթացի մէջ մտնելու հակայական պարտաւորութիւն»:

Սակայն նա զգուշացրել է, որ փաստաթուղթ չի նշանակի հակամարտութեան լուծումը: «Կարեւոր է ընդգծել, որ դա միայն հիմք է, խաղաղութեան պայմանագրին հասնելու ճանապարհային քարտեզ, այլ ոչ թէ վերջնական կարգաւորում», - ասել է փորձագէտը:

ՎԱԽՃԱՆՈՒԵԼ Է ԱՎԱԴԵՄԻԿՈՍ ՍԱԽԱՐՈՎԻ ԱՅՐԻՆ՝ ԵԼԵՆԱ ԲՈՆԵՐԸ

Յունիսի 17-ին Պոսթոնում մասնակցել է ակադեմիկոս Անդրէյ Սախարովի այրին՝ Ելենա Բոնեը: Նրա մահուան մասին լուրը սակայն յայտնի է դարձել Յունիսի 19-ին: Բոնեըն ամուսնացել է Սախարովի հետ 1972-ին, ում հետ ծանօթացել էր այլախոհների նկատմամբ դատական գործերից մէկի ժամանակ: Նոյն թուականին էլ Բոնեը հեռացել էր ԽՍՀՄ-ից: 1975թ-ին նա ներկայացրել է Սախարովին՝ Օսլոյում Նոբելեան մրցանակի յանձնման ժամանակ:

1976 թ-ին Բոնեըն ստորագրել է Մոսկովեան հելսինկեան խմբի հիմնադրի փաստաթուղթը, իսկ 1980-ականներին անմիջական մասնակցութիւն է ունեցել «Յուշամատեն» եւ «Մոսկովեան տրիբունա» իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնների ստեղծմանը: Մինչեւ 1994 թ. եղել է Ռուսաստանի նախագահին կից մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան յանձնաժողովի անդամ, սակայն յե-

տույ անհնար է համարել համագործակցութիւնը նախագահի վարչակազմի հետ, որն սկսել էր ռուս-չեչենական պատերազմը: Բոնեընի հայրը Գէորգ Ալիխանեան էր, ով գնդակահարուել էր 1938թ-ին, մայրը՝ Ռութ Բոնեըր, դատաւարուել էր ութ տարուայ աքսորի:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծաճանաչութեամբ եւ մանուկներու Բայթոպոլոգիայի բուժում: Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յոդոջիւն եւ մկանային ցուեր: Ինքնաշարժի վթարի ետեւանքով պոստատեաժ վերականգնման բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱՆԱՂԱՆՆԵՐՈՒ 96-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԷՉ

Շարունակում է 1-ին

Աւետարանական եկեղեցիներու կեդրոնական մարմնի ատենապետ վերապատուելի դոկտ. Փօլ Հայտնաթեանի, արժանապատիւ հայրերու, Լիբանանի մօտ Հայաստանի դեսպանատան խորհրդական՝ տէր եւ տիկ. Կարէն Մատթէոսեանի, Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան ներկայացուցիչներու, Լիբանանի վարչ Մարմնի ատենապետ տէր եւ տիկ. ընկ. Տ.Ք. Մարտիկ ժամկոչեանի, պետական երեսփո-

Ընկեր Նարեկ Գալստեան

խաններ ընկեր Սեպուհ Գալստեանի, ժան Օղասապեանի, մեթր Սերժ Թուրսարգիսեանի, Շանթ Չինչինեանի, հայ քաղաքական կուսակցութիւններու եւ միութիւններու ներկայացուցիչներ եւ այլ հիւրերու:

Ընկերուհի Եփրեմեան իր բացման խօսքին մէջ ըսաւ. «1915 Յունիս 15...96 տարիներ մեզ կը բաժնեն այն օրէն, երբ Պոլսոյ Սուլթան Պայազիտի հրապարակին վրայ հայ ժողովուրդի յեղափոխական, մտաւորական դասին 20 ընտրանիներ կախաղանի բարձունքէն իսկ, իրենց հօգիի աչքերով տեսան հայրութեան անկախութեան նախագոյլները»:

Հնչակեաններ էին անոնք, հայ յեղափոխական Մայր կուսակցութեան դրօշին ներքեւ գործողներ: Անոնք կոչուած էին ըլլալու ժողովուրդի ապահովութեան, պաշտպանութեան պարտականութիւնը ստանձնած հերոսներն ու յեղափոխականները»:

Ապա, ան բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան առաջին բանախօսը՝ ՄԴՀ կուսակցութեան Հայաստանի Շրջանի վարիչ Մարմնի անդամ, մամլոյ դիւանի պատասխանատու, «Հայնիւզ» կայքի խմբագիր ընկեր Նարեկ Գալստեանը: Երիտասարդ մտաւորական ընկերը պերճաբար կերպով վեր հանեց Քսաններու ազգային եւ միջազգային արժանիքները, թելադրելով հաւատարիմ մնալ Քսաններու տեսլականին: Ան ըսաւ. «Քսանների սիրամանքը մենք պէտք է եւ պարտաւոր ենք բաժանել երեք մասի՝ պատմական, քաղաքական եւ այժմեական»:

«Վերջապէս, ինչի՞ համար էին պայքարում Հնչակեան Քսան նահատակները եւ ժամանակի ՄԴՀ-ի դեկալարութիւնը: Ազատ Հայրենիք ունենալու, սոցիալական արդարութեան, սեփական ճակատագիրն ինքնուրոյն տիրապետելու իրաւունքի համար»:

Կատարել է նաև Քսանների պատգամը, թէ ոչ: Մասամբ այո: Ինչու՞ մասամբ, որովհետեւ այստեղից հազարաւոր քիլոմետ-

րներ հեռու ունենք Ազատ եւ Անկախ Հայաստան, իւրաքանչիւր հայիս դարաւոր երազանքն ու ցանկութիւնը: Որովհետեւ 90-ականներին կարողացանք մարտնչել եւ յաղթել՝ հասնելով Արցախի ազատագրման այդքան բաղձալի նպատակին: Ինչու՞ մասամբ, որովհետեւ կամայ թէ ակամայ, դէպքերի բերումով թէ մեր՝ հայ քաղաքական դեկալարութեան անսկզբունք այնու թեան, անհեռատեսութեան եւ ոչ միաբան լինելու պատճառով դեռ ունենք հայրենիք, պապերի տներ ու գերեզմաններ՝ այնտեղ Արարատից այն կողմ: Ինչու՞ մասամբ, որովհետեւ այնքան ընչաքաղց գտնուեցինք, որ 91-ին ձեռք բերուած անկախութիւնը, արեան գնով ազատագրած տարածքները ոչ թէ շէնացնում ենք, ոչ թէ դարձնում ժամանակակից հօր տնտեսութիւնով մի երկիր, այլ մտածում ամէն մէկս էլ մի կտոր աւելի պոկելու մասին:

«Արցախի մասին, այսօր շատերն են տարբեր մակարդակներով խօսում որոշակի գիջումների մասին, հողային հարցերի, իբրեւ թէ զբաղեցրած տարածքների մասին: Մէկ բան, սակայն, յստակ է, հարիւրաւոր տարիներ անց հայր ոչ թէ ջարդուեց, այլ յաղթեց, ոչ թէ կորցրեց, այլ ազատագրեց, արիւնով ձեռքբերուած հողը ստորագրութիւնով չի կարող գիջուել, իսկ ես վստահ եմ, որ Հայաստանում չկայ մէկը, որ կը գնայ նման քայլին, եւ ուրեմն, այն անձը, ում մտքի ծայրով անգամ կ'անցնի մեր ազատամարտիկների արիւնով, կեանքի շնորհիւ ազատագրուած տարածքները յանձնել, կը դառնայ երիցս անիծեալ այս եւ յետագայ բոլոր մնացած սերունդների համար»:

«Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնը խօսում է ոչ թէ անձերի, այլ համակարգի, մտածելակերպի փոփոխութեան անհրաժեշտութեան մասին»:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան «Արեգ» պարախումբը ներկաները դարձեալ հմայեց երկու գեղեցիկ պարերով, որմէ ետք, օրուան երկրորդ բանախօսը՝ լիբանանեան խորհրդարանի անդամ եւ ՄԴՀ կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան փոխատենապետ ընկեր Սեպուհ Գալստեան ինքնատիպ կերպով փոխանցեց օրուան պատգամը: Ընկերը գնահատական մը կատարեց Քսաններու շրջանին տիրող քաղաքական կացութեան, հարց տալով թէ ինչու՞ նահատակուեցան Քսանները եւ ի՞նչ էր անոնց երազը եւ ըսաւ. «Այսօր, որպէս Քսաններուն հետեւորդները, անոնց պատգամներուն կենսագործողը դէպի արդարութիւն, պետականութիւն, հաւասարութիւն, ժողովրդականութիւն եւ բարգաւաճում տանող դժուարին ճամբուն վրայ ու՞ր կը գտնուինք եւ ու՞ր կ'ուզենք առաջնորդել ժողովուրդը»:

Այսօրուան դրութեամբ, մարտահրաւէրը Հայաստանի անկախութեան պահպանումն ու ամբարպնդումն է, որ մեծապէս կախուած է հոն ապրող ժողովուրդին ապահովութենէն, տիրող պետական համակարգէն եւ ընկերային-տնտեսական դրութենէն»:

Ապա, ան անդրադարձաւ ներքաղաքական Հայաստանի իրավիճակին եւ ողջունեց իշխանութիւն-ընդդիմութիւն երկխօսութիւնը,

Ընկեր Սեպուհ Գալստեան

պայմանաւ որ անոնք իսկապէս նպաստեն հայրենիքի բարգաւաճման եւ արտագաղթի կասեցման:

Ընկերը մաղթեց, որ հայոց դէմ գործուած ցեղասպանութեան 100-ամեակի ոգեկոչման միջոցառումները ըլլան համակարգած եւ ուղղորդուած:

Ընկեր Սեպուհ Գալստեան անդրադարձաւ Միջին Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող յեղափոխութիւններուն, նշելով, որ անհրաժեշտ է դասեր քաղել պատմութենէն:

Բանախօս ընկերը յայտնեց, թէ Հնչակեան կուսակցութեան համար լիբանանահայ համայնքին ապահովութիւնը գերիվեր կը մնայ ամէն տեսակի շահերէ: Այս առիթով ան վերահաստատեց «դրական չէզոքութեան» ուղին շարունակելու անհրաժեշտութիւնը:

Ան շեշտեց, թէ ՄԴՀ կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի վարիչ Մարմինը մաս կը կազմէ Մարտ 14-ի ուժերուն որովհետեւ միշտ հաւատացած է ու կը հաւատայ անկախութեան, ազատութեան եւ գերիշխանութեան սկզբունքներուն:

Անդրադառնալով ներլիբանանեան բեմին, պետական երեսփոխանը յայտնեց, թէ քաղաքական կեանքին այսօրիւր է ապօրէն գէնքի գոյութիւնը. «Հնչակեան կուսակցութիւնը կը մերժ է պատերազմը, այլ կ'ուզէ բարգաւաճում, կը յարգէ միջազգային ընտանիքի որոշումները, ներառեալ ՄԱԿ-ի Ապահովութեան խորհուրդի թիւ 1701 որոշումը, եւ Լիբանանի յատուկ Միջազգային Դատական Ատենաը, որուն միջոցաւ կ'ակնկալենք վերջին տարիներու ոճիրներուն՝ եւ առաջնահերթ աբար նահատակ վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի սպանութեան՝ պատասխանատուներուն բացառաւորութիւնը եւ անոնց պատժի ենթարկումը»:

Ընկեր Գալստեան նաեւ անդրադարձաւ լիբանանահայ համայնքին առօրեային, դեկալարութեան կոչ ուղղելով՝ զարգացնել եւ պահպանել միասնականութեան միջնորդը:

Ընկեր Գալստեան իր խօսքը եզրափակեց ըսելով. «Այսօր, Քսան Կախաղաններու ոգեկոչման այս հանդիսութեան կրնանք ճակատաբաց յայտարարել, որ Հնչակեան կուսակցութիւնը իր 124 տարուան պատմութեան ընթացքին, չէ գործած ոչ մէկ ճակատագրական սխալ: Սկսեալ Սուլթանի դէմ յեղափոխական պայքարէն, անցնելով Երիտ. Թուրքերու դէմ սահմանադրական թէ դաւադրական պայքարին, հասնելով Հայաստանի Առաջին հան-

րապետութիւնը ֆիզիքապէս պաշտպանելուն ու ապա խորհրդային Հայաստանի հանդէպ ունեցած բարեկամական կեցուածքին, 1940-ականներու Հայրենադարձին, Սփիւռքի մէջ մենատիրական ձգտումները չընդունելուն, հասնելով մինչեւ Արցախեան ազատամարտի եւ Հայաստանի անկախ Հանրապետութեան մէջ ընկերային արդարութեան եւ ժողովրդավարութեան քաղաքական պայքարներուն: Պատմութիւնը եկած է հաստատելու յիշեալ բոլոր հանգրուաններուն Հնչակեան կուսակցութեան կեցուածքներուն ճշգրտութիւնը, եւ մենք այսօր, այս ինքնավստահութեամբ եւ վերանորոգ կամքով կ'ուղղուիք դէպի փառաւոր Մայր կուսակցութեան 125-ամեակը:

Քսաններու շիրիմով կ'երդնունք որ պատրաստ ենք բոլոր մարտահրաւէրներուն»:

Լոնտոնէն յատուկ ժամանած, սիրուած երգիչ Սամուէլ Վարդանեան սրահը ոգեւորեց փունջ մը ազգային, կուսակցական երգերով, որմէ ետք Լիբանանի թեմի բարեջան առաջնորդ Տ. Գեղամ Արք. Խաչերեան իր փակման խօսքին մէջ վեր առաւ Քսաններու հայրենասիրութեան, անձնագործութեան արժանիքները, ընդգծելով,

Ընկերուհի Անի Եփրեմեան

որ անմահ է անոնց յիշատակը, որովհետեւ անոնց գաղափարները ծիլեր արձակած են ամէնուրեք, վկայ՝ սրահին հոծ բազմութիւնը:

Առաջնորդ սրբազանը պահանջեց Քսաններու հեռատեսութեամբ, նուիրական ոգիով շարունակել հայրենակերտումի, Հայ Դատի ու հողային պահանջատիրութեան, Սփիւռքի մէջ հայապահպանութեան մեր արշաւը:

Քսաններու ոգեկոչման անախընթաց հանդիսութեան պաշտօնական բաժինը աւարտելէ ետք, սիրուած երգիչ Սամուէլ Վարդանեան՝ ազգային հայրենասիրական, կուսակցական երգերու ճոխ ցանկով մինչեւ ուշ գիշեր շարունակեց սոնական միջնորդութեամբ: Տիրուհիականները բեմ բարձրացան եւ ընկերակցեցան երգիչին: Ներկաները ակամայ բաժնուեցան սրահին: Քսաններու ոգեկոչումը բարոյական յաղթանակի անմոռանալի էջ մը եւս եկաւ աւելցնելու ՄԴ Հնչակեան կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի պատմութեան մէջ:

«ԵՐԵՒԱՆ ԻՄ ՍԷՐ» ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻՆ ՆՈՒՐՈՒԱԾ ԿԱԼԱ ՅԱՍԵՐԳ

Իշխան Չարլզ, Շարլ Ազնաւուր եւ Տոքթ. Արմէն Սարգիսեան

ԱՍՍՏՈՒՐ ԿԻՒՋԵԼԵԱՆ

15 Յունիս, 2011-ին, Buckingham Պալատի մէջ տեղի ունեցաւ «Երեւան Իմ Սէր» բարեսիրական ծրագրին նուիրուած շքեղ Կալա Համերգ-ճաշկերոյթ մը, բարձր հովանաւորութեամբ Նորին Արքայական Մեծութիւն Իշխան Չարլզի, կազմակերպութեամբ ու մեկենասութեամբ «Երեւան Իմ Սէր» ծրագրի հիմնադիր, Հայաստանի նախկին վարչապետ, Տոքթ. Արմէն Սարգիսեանի:

Կալա Համերգ-ճաշկերոյթին մասնակցեցան Հայաստանի հանրապետութեան վարչապետ, Տիգրան Սարգսեան, Երեւանի քաղաքապետ, Կարէն Կարապետեան, Շարլ Ազնաւուր, Հ.Բ.Լ.Մ.ի Նախագահ, Պերճ Սեդրակեան, ազգային բարերարներ՝ Վաչէ Մանուկեան, Հայկ Տիտիգեան, Անգլիոյ նախկին առողջապահութեան նախարար, մեծանուն բժշկապետ, Լորտ Արա Տարգի, բազմաթիւ հայ եւ օտար նուիրատուներ Հայաստանէն, Ռուսաստանէն, Միացեալ Նահանգներէն, Եւրոպայի տարբեր երկիրներէն, Միջին Արեւելքէն, մինչեւ անգամ Խաղախատանէն խումբ մը հիւրեր՝ գլխաւորութեամբ Նախագահի դստեր՝ Տոքթ. Տարիկա Նազարպայեանի:

Ընդունելութեան գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերին մեծահամբաւ Պախերգախումբը, Լոնտոն Ֆիլհարմոնիա Նուագախումբը, համաշխարհային համբաւ վայելող արուեստագէտներ՝ Մաքսիմ Վանկերով (Չուլիակահար), Ռէնէ Ֆլէմինկ (երգչուհի), Տէյվիտ Հիլ (խմբա-

վար), Սերկէյ Սմբատեան (խմբավար) :

Յայտագրը կը բաղկանար Handel-ի, Mozart-ի, Bernstein-ի, Կոմիտասի եւ Եկմալեանի գործերէն, որոնց բոլորն ալ կատարուեցան մեծատաղանդ արուեստագէտներէ պահանջուած բարձրորակ արուեստով, խոր ըմբռնումով եւ վարպետութեամբ:

Պախ երգչախումբը, ի միջի այլոց, երգեց նաեւ Եկմալեանի «Սուրբ Սուրբ»ն ու «Հայր Մեր»ը, հայերէն անթերի առողջամութեամբ:

Մաքսիմ Վանկերով, նուագախումբի մասնակցութեամբ եւ Ս. Սմբատեանի ղեկավարութեամբ, մեծ վարպետութեամբ կատարեց Կոմիտասի «Կուռնկ»ը, արժանանալով ունկնդիրներու բուռն ծափերուն:

Համերգի աւարտին, Տոքթ. Արմէն Սարգիսեան շնորհակալութիւն յայտնեց գահաժառանգ իշխանին եւ արքայական ընտանիքին իրենց բարիազակամ վերաբերմունքին եւ «Dumfries House-Երեւան Իմ Սէր» ծրագրին բերած օժանդակութեան համար: Օգտագործելով այս գեղեցիկ առիթը՝ Տոքթ. Սարգիսեան, յանուն ներկաներուն շնորհաւորեց Իշխան Ուիլիամի եւ Քէթ Միտլիթոնի ամուսնութիւնը, շնորհակալութիւնը այն սիրոյն ու գուրգուրանքին, որով Նորին Արքայական Մեծութիւնը մեծուցած է իր երկու որդիները:

Այնուհետեւ Տոքթ. Սարգիսեան անդրադարձաւ Անգլո-հայկական բարեկամական կապերուն եւ որպէս օրինակ նշեց Կիլիկիոյ Լեւոն Բ. Թագաւորի եւ Անգլիոյ Richard the Lionheart-ի (Ռիչարտ Առիւ-

Գեղարուեստական բաժնի մասնակցները Տոքթ. Արմէն Սարգիսեանի հետ

ծափրտ) գինուորական համագործակցութիւնը Սալահատինի դէմ մղուած կռիւներու ժամանակ 1191-ին: Արմէն Սարգիսեան յոյս չայտնեց որ մօտ ապագային հայ ժողովուրդը հաճոյքն ու պատիւը կ'ունենայ Նորին Արքայական Մեծութիւնը ողջունելու Հայաստանի մէջ:

Իշխան Չարլզ իր ելոյթին մէջ, ի միջի այլոց նշեց հետեւեալը. «Երախտագիտութիւնս կը յայտնեմ ձեր բոլորին, յատկապէս Արմէն Սարգիսեանին եւ տիկնոջը, Նունէին, առանց որոնց այս սքանչելի երեկոյթը տեղի պիտի չունենար»:

Այս երեկոն, անշուշտ, նաեւ առիթ մըն է աւելի եւս ամրապնդելու Հայաստանի եւ Միացեալ Թագաւորութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող զօրաւոր կապերը: Ես վաղուց հիացած եմ Հայաստանին, որպէս աշխարհի հնագոյն քրիստոնեայ երկիրը, որ ունի իր եզակի ճարտարապետական ժառանգութիւնը: Խիստ քաջալերիչ է տեսնել որ «Երեւան Իմ Սէր» ծրագիրը կը շարունակէ պահպանել աւանդական հայկական ճարտարապետութիւնն ու ճարտարապետական արուեստը»:

Համերգէն յետոյ տեղի ունե-

ցաւ ճաշկերոյթ, որուն մասնակցեցան շուրջ երկու հարիւր յիսուն հիւրեր: Բացի ընթրիքի ընթացքին մատուցուած ընտիր գինիներէն՝ ճաշկերոյթի աւարտին ներկաներուն հրամցուեցան Արարատ հայկական կոնեսակը, ինչպէս նաեւ Ռագմիկ Թեվոնեանի նուիրած եւ Երասի Գինեգործարանի արտադրած համբաւաւոր քաղցր գինին, 3 GRACIA: Երասի գինեգործարանը կ'արտադրէ նաեւ անուանի Տիգրան Մեծ կոնեսակն ու Վերնատուն գինին:

Տոքթ. Արմէն Սարգիսեան հանդերձ ընտանեօք եւ գործակիցներով, արժանի է բարձ գնահատանքի, ո'չ միայն իր կատարած հայրենանուէր կարեւոր աշխատանքին՝ այլ նաեւ անոր հետեւանքով մեր ժողովուրդի պատմութիւնն ու մշակութային արժէքները համաշխարհային շրջանակներուն ծանօթացնելուն համար: Պատահական չէ որ Իշխան Չարլզը իր ելոյթին մէջ ո'չ միայն բարձր գնահատեց Արմէն եւ Նունէ Սարգիսեաններուն բարեգործական աշխատանքը, այլ նաեւ անդրադարձաւ եւ գնահատական բարձր խօսքեր ըսաւ Հայաստանի եւ հայ մշակոյթի մասին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
 1060 North Allen Ave
 Pasadena, CA 91107

Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով Դետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

Bedros S. Maronian 818/500-9585   **Siamanto B. Maronian 818/269-0909**

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd, Suite 1900 Los Angeles, CA 90048	805 East Broadway Glendale, CA 91205	300 N. Lake Ave, Suite 500 Pasadena, CA 91101

- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability
- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning
- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

NEW YORK LIFE   **Anthem**   **BlueShield**   **Aetna**   **Health Net**   **CIGNA**   **KAISER PERMANENTE**

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Անհրաժեշտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

ԽԱԶԻԿ ՇԱՐԻՆԵԱՆ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ԿԱՍԱՑԱՆՑԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ԱՆԴԱՄ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ

Փաստափյուռի Քաղաքապետ Պիլ Պոկարտը հայազգի խաչիկ Շահինեանը նշանակած է յատուկ յանձնախումբի մը անդամ, (PUSD Charter Reform and Districting Task Force) որուն պարտականությունն է բարեկարգել փաստափյուռի Դպրոցներու Միացեալ Համացանցի արտօնագիրն ու վերակազմել անոր ընտրաշրջանները:

Հայտնի շահերը լաւագոյնս ներկայացնել, նորանշանակ այդ յանձնախումբէն ներս:

Կ'ուզենք յայտնել նաեւ որ խաչիկ Շահինեանը ատենապետն է Փաստափյուռի Համագաղութային Մարմին՝ որուն նախաձեռնութիւնն է կանգնեցնել Եղեռնի Յուշարձան մը, Փաստափյուռի Յաղթանակի Զբօսայգիին մէջ՝ (Victory Park):

Վերոյիշեալ դպրոցներու վարիչ մարմինը (PUSD School Board) կը բաղկանայ հինգ անդամներէ՝ որոնք կ'ընտրուին չորս տարուայ շրջանի մը համար: Յարդ՝ այդ հինգ անդամները կ'ընտրուին փաստափյուռի, Ալթափոնայի եւ Սիերա Մաունթի բնակիչներուն կողմէ: Իսկ նորակազմ յատուկ յանձնախումբը պիտի առաջադրէ որ վարիչ մարմնի անդամները ընտրուին իրենց բնակած շրջաններու բնակչութեան կողմէ միայն, յար եւ նման քաղաքապետական խորհուրդի անդամներու ընտրութեան:

Սրտանց կը շնորհակտընք խաչիկ Շահինեանը եւ յաջողութիւն կը մաղթենք իրեն՝ որ կարենայ շրջանի

ՎԱԶԷ ԱՐՔ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՔԱՅԱՆԱՅԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 60 ԱՄԵԱԿ

Շարունակուած էջ 1-էն

յոբելէար վաչէ Սրբազանի վեց տասնամեակներու հոգեւոր ծառայութեան վաստակը, մաղթելով քաջաուող եւ երկար տարիներ:

Իր հերթին թեմակալ առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեան, դրուատեց Վաչէ Սրբազանի 60 տարիներու եկեղեցանուէր ծառայութիւններն ու յատկապէս վերջին 30 տարիներու արեւմտեան թեմէն ներս իր ունեցած արդիւնաւէտ աշխատանքները, ի պայծառացումը Հայաստանէն եկեղեցուց եւ օգնութիւն արագօրէն աճող թեմի կարիքներուն:

Հարաւային Գալիֆորնիոյ 5 միլիոն կաթողիկէներ հաշուող համայնքի եւ առաջնորդ Խօսէ Արք.ի անունով ելոյթ ունեցաւ Փոլ Վարդապետ Սմիթ: Ան անդրադարձաւ իր վաչէ Սրբազանի բարեմասնութիւններուն ըսաւ թէ՛ յոբելէարը՝ մօտէն յարաբերութեան մէջ էր կաթողիկէ համայնքին եւ նախկին առաջնորդ կարտինալ Ռոժէ Մահնիին հետ: Ապա փոխանցեց արեւշատութեան բարեմաղթութիւնները:

Վաչէ Սրբազանին շնորհակտընքը կ'ընդունուի Սիմֆոնիոյ խորհրդական Ատամ Ծիֆ, Լոս Անճելլոսի գաւառային վերակացու Մայք Անթոնովիչ, Գալիֆորնիոյ խորհրդա-

րանի անդամ Մայք Կաթօ եւ ուրիշներ: Վաչէ Սրբազան տեղւոյն վրայ գնահատանքի յուշատախտակներ ստացաւ «Ուշատուրեան» դպրաց դաս երգչախումբէն (որուն հիմնադիրներէն էր), ինչպէս նաեւ Պոլսահայ եւ «Հայրենիք» միութիւններէն:

Յոբելէար Վաչէ Արք. իր քարոզի բնաբանն ընտրած էր «Տէր էթէ գըրթունս իմ բանաս՝ բերան իմ երգեցէ գորհնութիւնն քո»: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց Աստուծոյ, անոր հովանիին համար: Ապա անդրադարձաւ իր ծառայական կեանքի տարբեր հանգրուաններուն ունեցած դժուարութիւններուն եւ յաջողութիւններուն մասին: Վերջաւորութեան շնորհակալութիւն յայտնեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, առաջնորդ Յովնան սրբազանին եւ բոլոր անոնց որոնք սատար հանդիսացան այս միջոցառումի յաջողութեան:

Եկեղեցական արարողութեան աւարտին բազմահարիւր ներկաներ իրենց սրտաբուխ շնորհակալութիւններն ու առողջութեան բարեմաղթութիւնները անձամբ յայտնեցին յոբելէար սրբազանին: Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ շքեղ ընդունելութիւն մը առաջնորդարան «Փոլ Եղբայրներ» սրահին մէջ: Պատիւս արժանաւորաց:

ՄԵԾԱՐՄԱՆ ԳԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՈՅՐ ԱՂՊԱՇԵԱՆԻ

Այս օրերուն հիւրաբար քաղաք կը գտնուի Լիբանանահայ բազմահմուտ մտաւորական Պարոյր Աղպաշեան, որուն 40-ամեայ հրապարակագրական եւ հասարակական գործունէութեան նուիրուած մեծարման հանդիսութիւն մը տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, Յունիս 15ին, առաջնորդարանի «Արմէն Համբար» սրահին մէջ:

Սոյն միջոցառումը կը հովանաւորէին թեմիս բարեջան առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեան, ՌԱԿ-ի շրջանային վարչութիւնն ու «Նոր Օր» շաբաթաթերթը: Օրուան բանախօսն էր «Նոր Օր»ի գլխաւոր խմբագիր՝ Դոկտ. Մինաս Գոճայեան: Ան համապարփակ կերպով ներկայացուց մեծարեալ Պարոյր Աղպաշեանի քառասնամեայ վաստակը որպէս ներհուն հրապարակագիր, խմբագիր, գիրքերու հեղինակ եւ հասարակական գործիչ:

Սոյն միջոցառումը կը հովանաւորէին թեմիս բարեջան առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեան, ՌԱԿ-ի շրջանային վարչութիւնն ու «Նոր Օր» շաբաթաթերթը: Օրուան բանախօսն էր «Նոր Օր»ի գլխաւոր խմբագիր՝ Դոկտ. Մինաս Գոճայեան: Ան համապարփակ կերպով ներկայացուց մեծարեալ Պարոյր Աղպաշեանի քառասնամեայ վաստակը որպէս ներհուն հրապարակագիր, խմբագիր, գիրքերու հեղինակ եւ հասարակական գործիչ:

Տեղի ունեցան նաեւ ողջոյնի խօսքեր եւ գնահատագրերու յանձնում:

Ելոյթ ունեցաւ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան եւ ի մէջ

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԴՈԿՏ. ԱՐՓ. Տ. ԶԱԲԷՆ ԱՒԱԳ ՔՅՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

Կիրակի, Յունիս 26ի երեկոցեան ժամը 6:00ին Առաջնորդարանի «Զօրայեան» Թանգարանին մէջ կազմակերպութեամբ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Լոս Անճելլոսի Մասնաճիւղի, տեղի պիտի ունենայ Մեծարանքի Հանդիսութիւն՝ նուիրուած Դոկտ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանի Մշակութային-Հոգեւոր 60 տարիներու ծառայութեան: Պիտի գործադրուի արժանաւայել յայտագիր: Տեղի պիտի ունենայ հիւրասիրութիւն՝: Մուտքը ազատ:

Գործադրուեցաւ նաեւ գեղարուեստական պատշաճ յայտագիր: Երեկոյի աւարտին շնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ մեծարեալ Պարոյր Աղպաշեան որմէ ետք տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

Դոկտ. Արթ. Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանի Մշակութային-Հոգեւոր 60 տարիներու ծառայութեան առթիւ, Առաջնորդարանէն ներս կը հաստատուի հիմնադրամ մը՝ նոր հոգեւորականներու պատրաստութեան համար: WESTERN DIOCESE-ARMENIAN CHURCH (in memo: Clergy Education).

ARMENIAN COMMUNITY COALITION of Pasadena

ՆԱԽԱՑԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ

Խրատիր

ԲՈԼՈՐ ԾԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ, ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ

Փաստափյուռի վիքթորի Հանրային Պարտեզին մէջ, կը ծրագրուի գետեղել Ապրիլեան Յեղասպանութեան Յուշարձան մը:

Անոնք որոնք հետաքրքրուած են յուշարձանի իրականացումով կրնան ներկայացնել իրենց նախագիծը մինչեւ Յուլիս 31, 2011 ժամադրութեան եւ յաւելեալ տեղեկութեան համար հեռաձայնել (626) 398-4520:

Massis Weekly

Volume 31, No. 23

Saturday, JUNE 25, 2011

Sarkisian Pledges to Hold Democratic Elections in Armenia

President Serzh Sarkisian insisted that he is committed to holding democratic elections and carrying out other “comprehensive reforms” as he addressed the Council of Europe’s Parliamentary Assembly (PACE) on Wednesday.

In a 30-minute speech, Sarkisian also showcased his administration’s ongoing dialogue with the main opposition Armenian National Congress (HAK), saying that the two rival camps are “learning” to respect and tolerate each other.

“The Armenian government has profoundly believed in and pursued the aim of sustaining progress along the democratic path ... This very conviction has also underpinned the logic of

the measures taken in the last three years, especially in recent months,” he said.

“This steps resulted in the fact that the political stalemate in your country has generally been overcome and the political environment normalized,” Cavusoglu said. “A new dialogue between all political forces has now started, and it offers great opportunities for the further democratic consolidation of Armenia.”

“We learn to listen to and respect each other’s views,” Sarkisian said in his ensuing address to the PACE. “We learn and gradually adopt the understanding that the government and the

Continued on page 4

Karabakh Must Have Final Say in Peace Process

STEPANAKERT -- Possible peace agreements reached by Armenia and Azerbaijan could not be put into practice without being approved by Nagorno-Karabakh’s leadership, a senior official in Stepanakert warned on Tuesday.

Georgi Petrosian, foreign minister of the Republic (NKR), also declined to comment on chances of a breakthrough at this week’s Armenian-Azerbaijani summit in Kazan, Russia. “We are in a wait-and-see regime,” he said.

International mediators hope that Presidents Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev will finalize the basic principles of resolving the Karabakh conflict at that meeting.

Petrosian did not specify the NKR leadership’s position on those principles put forward by the U.S., Russian and French co-chairs of the OSCE Minsk Group. Nor would he say how the Karabakh Armenians will react if Aliyev and Sarkisian cut a deal not

acceptable to them.

Petrosian said only that the territory should have the final say on any peace accord. “One can destroy us, but one can’t make decisions without us,” he told journalists. “In the latter case, one must say, ‘We are ready to destroy you.’ But one must say it openly.”

“International documents concerning Karabakh say that the Nagorno-Karabakh Republic is a party to the conflict. If we, being such a party, were able to stop the war and sign a truce [in 1994,] then we also have the right to build our future, a peaceful future,” he added.

Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian likewise said last week that the framework accord pushed by the mediators would have to be approved by the Karabakh Armenians. “It will be impossible to switch to the second phase [of the peace process] if Karabakh doesn’t agree to the basic principles,” he said.

Yelena Bonner, Widow of Soviet Dissident Andrei Sakharov, Dies in Boston

BOSTON -- Soviet dissident Yelena Bonner, the widow of Nobel Peace Prize winner Andrei Sakharov, has died after a long illness at the age of 88, her daughter said Sunday, AFP reported.

Bonner died in Boston, where she had a residence, her daughter Tatiana Yankelevich according to a statement quoted by the RIA Novosti news agency.

“With deep sorrow, we report that our mother Yelena Georgievna Bonner died today, June 18, 2011, at 1:55 pm,” her daughter said in the statement.

Bonner will be laid to rest next to her husband at Moscow’s Vostryakovo

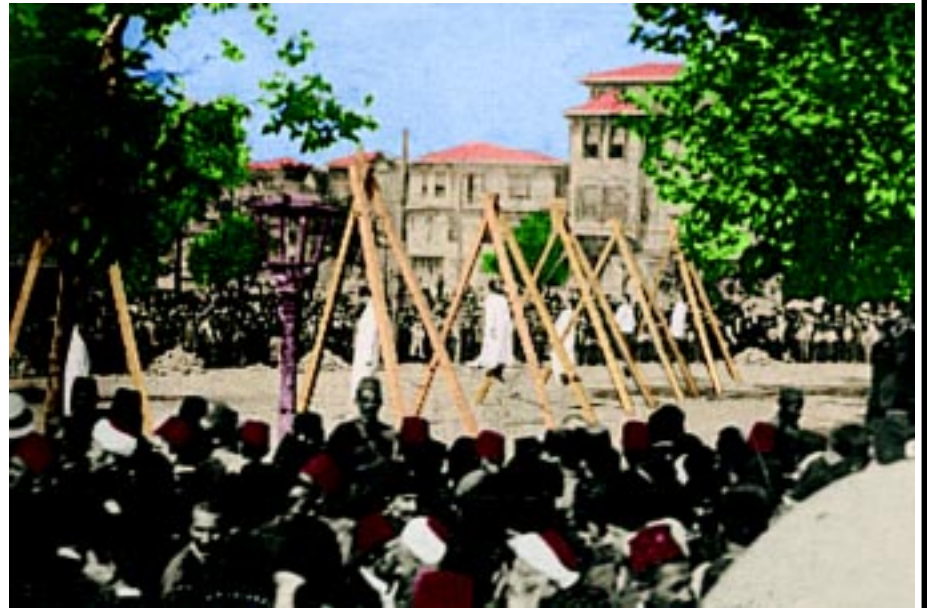

Cemetery, her daughter said.

Her relatives have asked that people not bring flowers to the ceremony and instead make donations to the Andrei Sakharov Fund, which re-

Continued on page 4

“20 Gallows” The Martyrdom of 20 Armenians

June 15, 2011 marks the 96th anniversary of the martyrdom of 20 Hunchakian activists who were hung in the Sultan Bayazid square of Constantinople. These 20 Armenian activists were hung few months after the beginning of the Armenian Genocide.

Before the materialization of the Armenian Genocide, Armenian intellectuals, primarily within the SDHP, saw clear signs that the hopes of the second constitutional era that were envisioned and promised after the 1908 Ottoman revolution had not and would not transpire.

After 1912, Armenians once again welcomed the renewed interest of the superpowers in pressuring the Ottoman government for reforms in the Armenian provinces of the Empire. However, this did not change the fundamental relationship between the leaderships of the Young Turk (CUP) government and the Armenian people.

The 7th General Convention of the Social Democrat Hunchakian Party which was held in Constanta, Romania, in 1913, had a unique and great importance not only for the Hunchaks, but in the history of the Armenian people as a whole. During the Convention, members stressed their concern of the Ittihad (Young Turk) government’s blatant disregard of the Armenian lives who resided in Historic Armenia. The Hunchaks perceived the dangers inherent in CUP mentality. A new party policy was based, among other arguments, on the fact that the “fundamental principles [of the CUP] call for the preservation of a Turkish bureaucracy and that they do not allow for the emergence of a new state, and that it is the obvious goal [of that party] not only to assimilate but also to eliminate, and if need be exterminate, constituent nationalities.” This would only escalate as time passed.

The Hunchaks also stressed the importance of a United Independent Armenia which would be impossible under the racist and dictatorial Young Turk government’s rule of the Ottoman Empire. The SDHP concluded that

Continued on page 4

Armenian, Georgian Churches Fail To Settle Disputes

TBILISI -- The spiritual leaders of Armenia and Georgia have failed to reach any concrete agreements on disputes between their state-backed churches after nearly one week of negotiations held during Catholicos Karekin II’s visit to Georgia.

The supreme head of the Armenian Apostolic Church and Catholicos-Patriarch Ilia II of the Georgian Orthodox Church publicly disagreed on the main sticking points as they wrapped up the talks late on Wednesday.

Catholicos Karekin II had hoped to convince Georgia’s political and religious leadership to grant an official status to the Georgia Diocese of the Armenian Church and return several churches in and outside Tbilisi to the latter.

After Karekin II’s weekend meeting with Georgian President Mikheil Saakashvili it was reported that Georgian side agreed to register the diocese and pledged to preserve the churches “until their return to the diocese.”

However, no agreements or joint declarations were signed as a result.

“No text has ever been signed between the churches, moreover a text containing unacceptable formulations. It’s unclear who disseminated such reports and why they appeared in the information field,” Mediamax news agency quoted Father Vahram Melikian, the head of the information center of the Mother See of Holy Echmiadzin, saying.

Continued on page 4

Russian State Duma Ratifies New Defense Pact With Armenia

MOSCOW -- The lower house of the Russian parliament, the State Duma, on Friday ratified a protocol extending Russia's use of a military base in Armenia and deepen wider defense links between the two countries.

The agreement, signed during Russian President Dmitry Medvedev's August 2010 visit to Yerevan, extended Russia's lease on a military base headquartered in Gyumri by 24 years, until 2044. It also upgraded the base's role in contributing to Armenia's security and committed Moscow to supplying the Armenian military with modern weaponry.

The base is under command of Russia's North Caucasus Military District and is part of the CIS integrated air defense system.

The Armenian parliament ratified the agreement in April, two months after its legality was upheld by the Constitutional Court in Yerevan.

Alexei Ostrovsky, chairman of a State Duma committee on the Commonwealth of Independent States, stressed "the exceptional significance" of the defense pact as he presented it to Russian lawmakers for ratification. He said it will not only step up Russian-Armenian military cooperation but also serve as an "additional argument in our everlasting allied, friendly and mutually beneficial relations."

"The presence of the Russian military base has become an integral part of partnership between Russia

and Armenia on issues related to the security of our countries as well as an element of security in the Caucasus region," the Itar-Tass news agency quoted Ostrovsky as saying.

The Gyumri base numbers some 3,500 troops and is equipped with hundreds of tanks, armored personnel carriers and artillery systems. It was beefed up a decade ago by S-300 surface-to-air missile systems and MiG-29 fighters.

The Russian troop presence has been a key element of Armenia's national security strategy. Georgia complicated it in April when it annulled an agreement that allowed Moscow to make shipments to the base through Georgian territory and airspace.

According to Itar-Tass, Ostrovsky mentioned the Georgian move in his speech. He told the Duma that the Russian Defense Ministry has "additionally addressed the issues of supplies to the base, including by using third countries." He did not elaborate.

Armenia Claims Military Drone Manufacturing

YEREVAN -- Armenia manufactures and supplies its armed forces with unmanned military aircraft capable of flying deep into enemy territory, the deputy commander of the country's small air force said over the weekend.

"We have quite serious unmanned aerial vehicles (UAVs), even those capable of carrying out objectives deep inside enemy territory," Colonel Armen Mkrtchian told journalists. "They are made in Armenia."

"Having said that, we do not rule out the possibility of acquiring foreign-made ones, including for mere comparison," he said. "After all, you can tell apart good and bad things through comparison."

Mkrtchian refused to give any details of domestic drone manufacturing, which exists only in a limited number of countries. He would not say if Armenian-made UAVs are designed only for surveillance missions or air strikes as well.

That the Armenian military is equipped with domestically designed and manufactured drones has been claimed by some local defense analysts in the last few years. Mkrtchian's remarks are the first official confirmation of these assertions.

Armenia's arch-foe Azerbaijan is known to have UAVs. It purchased them from Israel until recently. An Azerbaijani-Israeli joint venture reportedly began assembling drones in Azerbaijan earlier this year.

Over the past decade Azerbaijan has also acquired dozens of conven-

tional military aircraft as part of an ongoing military build-up. Its air force is now thought to have numerical superiority over its Armenian adversary.

Both Mkrtchian and Artsrun Hovannisian, an Armenian Defense Ministry expert, downplayed that advantage. They claimed that Baku's air capability is grossly inflated and that it would be of little use to the Azerbaijani army in case of another war for Nagorno-Karabakh.

Mkrtchian also said that the Armenian airforce has received "quite sophisticated and precise air strike means" that put it in a position to wage offensive warfare. "In the last 19 years, we have gone through a very difficult process of military training," he said. "Our pilots are today ready to carry out flights at night and in difficult meteorological conditions. They are ready for any actions in any place and at any moment."

"Just like developed NATO countries, we are ready to carry out targeted strikes on any enemy target, economic facility and the like," the official added without elaborating.

PACE Chief Cavusoglu: Armenian-Azerbaijani Accord Will Help to Normalize Turkish-Armenian Relations

STRASBOURG -- Mevlut Cavusoglu, the Turkish president of the Council of Europe Parliamentary Assembly (PACE), on Monday expressed hope that the Armenian and Azerbaijani presidents will reach an agreement on Nagorno-Karabakh at their upcoming meeting in Russia.

"I want more than everybody else that the two leaders will sign an agreement," he told a news conference in Strasbourg. "So I think nobody will say no to an agreement. We will welcome this progress very much."

Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev are scheduled to meet in the Russian city of Kazan on Friday for talks which the United States, Russia and France hope will yield an Armenian-Azerbaijani agreement on the basic principles of a peaceful settlement. The talks will be hosted and mediated by Russian President Dmitry Medvedev.

According to Cavusoglu, the signing of such an agreement would also pave the way for the normalization of Turkish-Armenian relations.

"If there is any agreement between the two leaders — and Turkey has some conditions, as Prime Minis-

ter [Recep Tayyip Erdogan] of Turkey explained this for several times, and if those conditions are met — I think this [Turkish-Armenian] treaty will be ratified in the parliament," he said.

The PACE chief referred to the 2009 protocols that call for the establishment of diplomatic relations between Armenia and Turkey and the opening of their border. Ankara has made their parliamentary ratification conditional on a Karabakh settlement acceptable to Azerbaijan.

The Armenian side rejects this precondition, saying that it runs counter to the letter and spirit of the protocols.

Scandal at UNESCO: Inscriptions Describing Location of Armenian Khachkars Removed

PARIS -- Just hours before the opening of an exhibit on Armenian stone crosses (Khachkars) at the UNESCO headquarters in Paris, the Armenian delegation was thrown into a panic when organizers started to remove all place names and informational map, as well

as a photo of the Armenian cemetery in Jougha after the stone crosses had been destroyed by the Azerbaijani government.

The hall was packed with invited guests to participate in the opening ceremony of the exhibit billed as "Art of the Stone Cross – Armenian Holy Stones".

According to Arev Samvelyan, RA Deputy Minister of Culture, the UNESCO officials not only found any mention of Armenian crosses in Turkey and Azerbaijan objectionable but references to crosses in Karabakh as well.

The Armenian delegation gave in on the Jougha issue but insisted on keeping the photo of the Armenian

cemetery before the destruction of hundreds of stone crosses.

In response, UNESCO staffers removed the organization's official flag from the exhibit hall and didn't show for the opening ceremony, claiming that they were otherwise engaged.

Commenting on the last minute flap, art historian Patrick Donabedian said, "I just want to underline that today UNESCO is far removed from fulfilling its stated mission. They wanted to remove my exhibit just because the word Jougha was in the text."

The Armenian organizations of France and Switzerland vigorously protested against cultural denial.

Aram Simonyan Re-elected Rector of the Yerevan State University

The Council of the Yerevan State University held a sitting today chaired by President of the YSU Council, President Serzh Sarkisian.

Election of the Rector of the Yerevan State University was on the agenda. The only candidate for the position, incumbent Rector of the University, Professor Aram Simonyan presented the program of YSU development and answered a number of questions of the members of the Council.

Aram Simonyan was elected Rector for the term of five years with a vote of 60 to 7, two bulletins were considered invalid.

"We all have great expectations. We want to see a high-quality state university. This is our wish, and we are confident that all members of the Council will do their utmost to reach this target," President Sarkisian stated in a congratulatory note.

Armenian and British Charities Celebrated at Buckingham Palace

Prince Charles, Prime Minister Tigran Sargsyan, Gohar Sargsyan, Yerevan Mayor Karen Karapetyan, and Hayk Didizian

LONDON -- His Royal Highness The Prince of Wales hosted a historic Anglo-Armenian charity event in support of Armenian and British charities at Buckingham Palace on 15 June. Project initiator and main benefactor Armen Sarkissian, former Prime Minister of Armenia and President of Eurasia House International, welcomed more than 250 guests from around the world with His Royal Highness.

Members of the royal family, dignitaries, world renowned political, cultural and civic leaders, and senior executives of global corporations attended this unique charity event. Prime Minister of Armenia, Tigran Sargsyan, and Mayor of Yerevan, Karen Karapetyan were among the guests of honour.

"It gives me the greatest pleasure to be able to welcome you all to this very special occasion at Buckingham Palace," said the Prince of Wales in his remarks and expressed his thanks to all the donors of 'Yerevan My Love' and Dumfries House.

The evening started with a reception, following by a unique concert especially put together on this occasion. World renowned soprano Renée Fleming and violin virtuoso and conductor Maxim Vengerov, took part in the programme, along with the Philharmonia Orchestra (London) and the Bach Choir. In addition to Handel, the choir sang most moving pieces from the Armenian liturgy, Surb, Surb and Hayr Mer by Makar Ekmalian. As

a tribute to 'Yerevan My Love', Vengerov played Komitas's Krung for the first time in his musical career, captivating the emotions of the audience. Renée Fleming enthralled the audience not only with her superb and mesmerizing voice, but also with her poignant remarks. A banquet followed in the magnificent Picture Gallery of the Palace.

'Yerevan My Love' is a heritage-led regeneration project dedicated to preserving architecturally significant buildings in Yerevan and putting them to use to improve the life experience of disabled children, young people and disadvantaged families. Following the successful fundraising in 2010, three buildings in the vicinity of St. Hovhannes Church in the Kond neighbourhood of Yerevan are being built and reconstructed. Three additional architecturally significant buildings will be reconstructed in the Old Yerevan neighbourhood as part of the second phase of 'Yerevan My Love project,' supported by the fundraising this year.

In his eloquent remarks, Armen Sarkissian highlighted the role of every individual in the preservation of culture and heritage and the universality of culture. He said, "It is a privilege for me to thank you each and every one of you for your contributions, for your support and, most important, for sharing a belief that culture and heritage are part of our soul and we have to pass it on to the next generation, to our children."

Armenians Mark 70th Anniversary of Beginning of Great Patriotic War

On June 22, at 4:00 am sharp, the day and time when Nazi Germany struck against the Soviet Union in 1941, giving a start to nearly four years of what would be known among the peoples of the former USSR as the Great Patriotic War, activists of the Armenian youth and veterans' organizations and movements, associations of Russian compatriots with candles in their hands held a memory-rally at the Eternal Flame in Yerevan's Victory Park.

On the same day in towns and villages wreaths and flowers were laid at monuments to those who perished during the Great Patriotic War and in hospital in Armenia in the period of 1941-1945.

Representatives of the Russian community, ethnic Diasporas, the Armenian public organizations of veterans, the Russian Embassy in Armenia and Russian cooperation in Armenia will visit the war memorial in Dilijan where it is placed the largest monument to Soviet soldiers in the Transcaucasus, the Russian embassy said.

Russian frontier guards will hold a meeting in memory and mourning at the Artashat border unit. A military-patriotic action will take place at all border posts with the participation of Great Patriotic War veterans.

Choral and orchestral conductor David Hill, Nouneh Sarkissian, Armen Sarkissian, Maxim Vengerov, and Sergey Smbatyan

The Prince of Wales underlined that "the evening is also an occasion to strengthen the strong ties and friendship between Armenia and the United Kingdom. He said, "I have long admired Armenia as the oldest Christian nation in the world, with its unique architectural heritage. It is so heartening that the 'Yerevan My Love' project is preserving and continuing traditional Armenian architecture and craftsmanship."

Dumfries House is a unique house in South-West Scotland which had retained much of the furniture commissioned for it from Thomas Chippendale. A few years ago The Prince of Wales forestall the separate sales of

the House and its contents to private bidders. He has since assured that the House and its unique collection of furniture are preserved for the British nation and future generations.

Armen Sarkissian thanked His Royal Highness for his visionary leadership and foresight in many critical issues facing not only Britain but also the entire globe. "We thank him for his full support and cooperation in making this night a very special occasion," said Sarkissian. He pointed out that "the international array of participation is a wonderful example of global cooperation in charity and heritage preservation."

Hurriyet: Turkish Companies to Organize Package Tours to Armenia

ISTANBUL -- A joint enterprise between two Turkish-based tourism companies is planning to organize special package tours from Turkey to Armenia in August, even though the two countries' borders have remained closed since 1993, writes the Turkish Hurriyet Daily News.

The lack of recognition between the two peoples has resulted in reservations about traveling to each other's countries for both Armenians and Turks, according to one company owner.

"Turkish tourists had been traveling to Armenia through Georgia until a couple of years ago, but now the situation has changed," Dikran Altun, the owner of Tower Turizm, recently told the paper.

Altun's Tower Turizm will be partnering with Tuten Turizm to launch the package tours to Armenia, which are made possible by the regular scheduled flights between the two companies.

Altun has managed to sustain continued flights between Turkey and Armenia with a plane he procured from Atlas Jet, a private airliner, in the aftermath of the Nagorno-Karabakh war between Armenia and Azerbaijan at the beginning of the 1990s.

"...Unfortunately our people do not know each other – hence their hesitation to travel," Altun said, adding that Turkish and Armenian tourists set to visit each others' countries for the

first time always ask whether it is safe to travel

Fifteen people have already made reservations for the tour, according to Harutyun Demir, one of Tuten Turizm's co-owners.

An all-inclusive package trip will cost between 960 and 1,200 euros.

Passengers predominantly fly from Armenia to Turkey, but increasing numbers of businesspeople, journalists and intellectuals have also been taking the flight from Turkey to Armenia every year, he said. Two flights operate between Istanbul and Yerevan each week, while there are also weekly flights between Yerevan and the Mediterranean Turkish cities of Antalya and Bodrum during the summer season.

"My greatest desire is to see the re-establishment of relations and dialogue between the two countries. It is of great significance for me to see Turkish Airlines starting flights to Yerevan," Altun said.

Hurriyet Daily News photo, Hasan Altininsik

AESA Organized an Electric Car Workshop

GLENDALÉ-- The Armenian Engineers and Scientists of America (AESA) organized an Electric Car Workshop on May 19, 2011. The workshop which was at Parsons corporate headquarters in Pasadena featured prominent speakers from GM, Nissan, and South Coast Air Quality Management District (AQMD) who presented new advancements in the field of electrical cars as well as government regulations and incentives. AESA president, Mr. Armen Hovanesian welcomed the attendees followed by Mr. Areg Gharabegian, Chair of the AESA Environmental Committee who introduced the speakers.

The first speaker on the panel was Mr. Paul Scott with Nissan who discussed the impact of electric vehicles on the environment, the economy, and our national security as well as the engineering aspects of the LEAF which is the electrical car produced by Nissan. The second speaker was Mr. Ron Young who is a GM Technical Fellow at Advanced Technical Center in charge of the advanced engineering work for power electronics. He presented technical aspects of GM's Volt electrical car. He addressed the components that comprise the powertrain and how they operate in the various operating modes of the car as well as energy flow relating to the battery for drive, range extension, and charging. His presentation included informative and interesting animations showing interworking of the Volt.

The last speaker was Ms. Lisa Mirisola, a Program Supervisor in the

Technology Advancement Office at the AQMD, presented California regulations related to alternative fuel vehicles. Her presentation provided regulatory framework, overview of additional vehicles in development, and California and local efforts to encourage plug-in electric and hybrid vehicles and charging infrastructure.

The event was concluded with questions and answers from the attendees which were comprised mostly by Armenian engineers and scientists of various backgrounds and ages after which they had a chance to see both GM Volt and Nissan LEAF cars and get familiar with their operations. Copies of the presentation slides can be viewed at AESA's web site at www.aesa.org, Event Archive.

"I found the workshop to be very informative and enjoyable. I also learnt some new things" said AESA President Armen Hovanesian. "Additional technical workshops will be scheduled in the future where members of the public and other stakeholders are all invited to attend" added Hovanesian.

Established in 1983, in Glendale, CA, the AESA is a non-partisan and non-sectarian philanthropic organization focused primarily on addressing the professional, technical and scientific needs of fellow Armenian engineers, scientists, industrialists and architects worldwide. Also, establish technical and social interaction among them and promote technological exchange with experts in science, engineering, industry and architecture from Armenia.

"20 Gallows" The Martyrdom of 20 Armenians

Continued from page 1

Armenians should at the very least be ready for self-defense.

Thus the 7th General Convention adjourned with two main objectives:

I – As stated in its original program, the party was to move from licit to illicit activities, thus becoming once again a covert organization.

II – To plan and implement the elimination of the leaders of the Ittihad (Young Turk) party, the same leaders that carried out the Adana massacres of 1909, and thus the same leaders who at that moment were planning the annihilation of the Armenian people. Nonetheless, the SDHP was determined to pursue the search for peaceful solutions, if and when possible, especially with the Turkish and Kurdish populace of the Ottoman Empire. Unfortunately, these secret objectives were passed on to the CUP Ottoman government by an Armenian agent for the government; consequently as soon as the delegates arrived in Constantinople, they were arrested. By the end of the year a total of one hundred and forty Hunchak leaders were arrested.

After spending two years in terrible conditions in Turkish prisons, and undergoing lengthy mock trials, twenty prominent figures – Paramaz, Dr. Benne, Aram Achekbashian, Vanig and others were sentenced to death by hanging. On June 15, 1915, all twenty men were hung in Sultan Bayazid Square; the central square of Constantinople.

Paramaz's last words before his hanging were, "You can only hang our bodies, but not our ideology. ... You will see tomorrow on the Eastern horizon a Socialist Armenia."

Since their execution, the "20 Gallows" have been a source of inspiration for thousands of young Armenians throughout the world, but most especially to those who joined the Social Democrat Hunchakian Party, fought under its banner, and in its ranks work for the welfare of all Armenians.

In the month of June, commemorative events in remembrance of the "20 Gallows" are scheduled to take place throughout the world.

Sarkisian Pledges to Hold Democratic Elections

Continued from page 1

opposition are not enemies. Strength is not best demonstrated by attempting to eliminate the other side.

"We learn tolerance and shape a culture of dialogue. We learn not to reciprocate insults, and we learn to consult a wider circle of stakeholders on key issues."

"We learn to honor and appreciate the accomplishments of former leaders," he added in an apparent reference to Levon Ter-Petrosian, the HAK's top leader who served as Armenia's first president from 1991-1998.

Sarkisian said he and his three-party governing coalition have also taken other measures to address the fallout from the country's 2008 political crisis. He pointed to amendments to Armenian legislation regulating freedom of assembly and a planned "radical" reform of the police and the judiciary.

"The legislation was revised in order to guarantee the exercise of the right

to freedom of assembly. A very different philosophy underlies the new law: a presumption in favor of facilitating the legitimate exercise of the right, rather than restricting the freedom of assembly" Sarkisian stated.

The president went on to promise to "spare no effort" to ensure that parliamentary elections due in Armenia next year are free and fair. "However, free and fair elections are not enough," he said. "It is also necessary that the elections be perceived as such by the public. To this end, the recent adoption of a new Electoral Code is certainly worth mentioning."

In his speech, Sarkisian also praised the PACE and other Council of Europe structures for their involvement in political processes going on in his country. "We have sometimes had serious differences and have respectfully disagreed with each other's assessments," he said. "We have, however, benefited from the exchange, the wisdom of the experience, and the constructive dialogue."

Churches Fail To Settle Disputes

Continued from page 1

Speaking to journalists in Georgia's Javakheti region mostly populated by ethnic Armenians, the two pontiffs said they failed to work out a mutually acceptable document. "I think that we are saying the same things but with different wordings," said Patriarch Ilia II.

He insisted that the Armenian Church should gain official recognition in Georgia only if the Georgian Church is granted the same status in Armenia. Catholicos Karekin II countered that Armenia's small ethnic Georgian community, numbering less than

1,000 people, never applied for such a status. He argued that Armenian law provides for the easy registration of religious minorities.

Contradicting Saakashvili's assurances reportedly given to Catholicos Karekin II, Ilia II also stated that "Armenian churches will be repaired in case of the restoration of Georgian churches in Armenia." "If Georgia restores Armenian churches, then Armenia must repair and preserve Georgian churches as well," he said.

The elderly patriarch referred to several medieval and mostly abandoned churches located in Armenia's northern Lori province.

Yelena Bonner Dies in Boston

Continued from page 1

mains a leading Russian rights organisation, Yankelevich added.

Bonner had been an outspoken critic of the Soviet Union since the late 1960s and married the nuclear physicist Sakharov in 1972.

She accepted her husband's Noble Peace Prize at a 1975 awards ceremony in Oslo after her husband was barred from travelling abroad for his persistent criticism of the Soviet Union's rights record.

Sakharov died at the age of 68 in 1989 in the closing years of the Soviet regime, becoming a public critic of the last Soviet president Mikhail Gorbachev.

Yelena Georgievna Bonner was born in Merv (now Mary) in Turkmenistan on Feb. 15, 1923. As a child, she saw her parents' lives stamped by Soviet totalitarianism.

Her father, Gevork Alikhanov, was an Armenian who founded the Soviet Armenian Communist Party. He was arrested and disappeared into Stalin's prisons in 1937.

Her mother, Ruth Bonner, was Jewish and originally from Siberia. She was arrested in 1938 and sent to the gulag. Ms. Bonner, who was then 15 and already a worker in a Communist Party archive, later told a biographer that she remembered helping her

mother pack and consoling her younger brother, Igor.

Ms. Bonner recalled years later that her background had given her "deep respect toward all beliefs, all religions."

"The most deplorable teaching," she said, "is the superiority of any nation over another."

Bonner quit the Communist Party in 1968 when Soviet forces invaded what was then known as Czechoslovakia.

In the 1970s, she joined dangerous protests against the wide-scale arrest of other dissidents and became a vital source of information about the fates of those detained and exiled by the Soviet regime.

Sakharov, who at the time was the country's most prominent nuclear scientist, was himself expelled from Moscow to what is now Nizhny Novgorod in 1980 for protesting at the Soviet invasion of Afghanistan.

Bonner was arrested in 1984 for helping Sakharov communicate with the West while in exile, only returning to Moscow in 1987.

In the post-Soviet era, she joined leading rights organisations and later became a fierce critic of Vladimir Putin, a former KGB agent who served as president between 2000 and 2008 before becoming prime minister.

ArmenienInfo.net

News. Informationen. Kommentare.

ԵԳԻՊՏԱՅԻՆ ԳԱՂՈՒԹԸ ԱՆՑԵԱԼ ԴԱՐՈՒՆ

Երախտիք Բարեջան Առաջնորդ Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեանի (1874-1939)

ԴՈԿՏ. ԶԱԻՆԱ Ա. ՔՆՆԹ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆՆԱՆ

Պերճ Թերզեանի «Յետադարձ Անդրադարձ» Հատորը

Եգիպտահայ շարգելի մտաւորական ազգայիններէն Պերճ Թերզեանի վերջին «Յետադարձ Անդրադարձ» անուն բովանդակալից հատորը, հրատարակուած Գահիրէ 2010 թուին, ձեռքս հասաւ հեղինակին կողմէ մակագրուած: Երկուքս որպէս եգիպտահայ գաղութի գաւակներ, ինք այսօր որպէս յայտնի եւ գործունեայ թեմական եւ Ազգային Իշխանութեան ղեկավար անդամ, եւ ես որպէս մանկութեան եւ պատանեկութեան յուշերու ժառանգորդ ու աւելի քան յինամեայ հոգեւոր սպասաւոր, անցանք տանամեակներէ, վաղելիւրով մեր պատուական գաղութին բազմաթիւ բարիքները յատկապէս անցեալ դարու երկրորդ կիսուն:

Պերճ Թերզեանի ներկայ հատորը իր վճիռ հայերէն լեզուով, յատկապէս յատուկ ոճով եւ այժմէական բովանդակութեամբ, եգիպտահայ Գաղութի վերջին շրջանի փայլուն հայերէն կը ներկայացնէ, մեր մտքի պատասխին վրայ տարածելով մտահոգութիւններ եւ մտորումներ, բոլորն ալ դրական, ճշգրիտ, խղճամիտ եւ արդար մօտեցումով գրուած, որոնք այժմ կենսական մասը կը կազմեն գաղութի մօտաւոր անցեալի փայլուն եւ այժմու հերոսական գործունէութեանց, թէ՛ ազգային, ուսումնա-

գաղութի հին Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ եւ ապա նորաշէն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցւոյ խորաններուն առջեւ:

Կը կցեմ պատմական նկար մը Գահիրէի Պէյն-էլ-սուրէյն փողոցի հին Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ խորանին, (վաղուց արդէն քանդուած պետական հրահանգով), առնուած 1955-ի վերափոխման տօնին, ուր կ'երեւին, աջէն՝ Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, Առաջնորդական Փոխանորդ, Տ. Ներսէս Քհնյ. Փափագեան, պատարագիչ, եւ Տ. Յուսիկ Քհնյ. Նշանեան, երեքն ալ վախճանեալ: Սարկաւագներուն մէջ կ'երեւին Օննիկ Սրկ. Գալուստեան՝ բուրվառակիր, այժմ Մոնթրէալ եւ նուիրատու նկարիչ, եւ Սիմոն Սրկ. ձերհանս՝ այժմ Լոս Անձելըս եւ ծառայող Արեւմտեան Թեմէն ներս: Երկրորդ նկարը՝ նորաշէն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր եկեղեցւոյ խորանը՝ Առաջնորդ Թորգոմ Արքեպոս. Գուշակեանի ձեռակերտը:

Թեմը Իր Փառքի Օրերուն

Համաշխարհային առաջին պատերազմի նախօրէին 1914 թուի Մայիսի 3-ին, Եգիպտոս կը հասնէր թեմի նորընտիր Առաջնորդ Թորգոմ Եպս. Գուշակեան որպէս տեղապահ, նախկին Առաջնորդ Սեբաստիոյ թեմին: Զգաճման պատճառներ կային Կ. Պոլսոյ պատրիարքութեան եւ Թորգոմ Եպիսկոպոսի միտքին մէջ քանի որ միեւնոյն ժամանակ Գուշակեան Տիարպէթի թեմի նորընտիրը ընտրուած էր: Համեմատելով Գահիրէ, Թորգոմ Եպիսկոպոս կ'ընդունուէր քաղաքի հին

կարգադրութեամբ ձեռնարկուեցաւ Առաջնորդի ընտրութեան որ տեղի ունեցաւ 1914 Յունիս 28-ին թեմի համագումար նիստին՝ Աղեքսանդրիոյ մէջ: Առաջնորդ ընտրուեցաւ Թորգոմ Եպս. Գուշակեան որուն ընտրութիւնը հաստատուեցաւ Կ. Պոլսոյ Զաւէն Պատրիարք Տ. Եղիայեանի կողմէ Կեղրոնական վարչութեան Օգոստոս 14-ի որոշումով:

Քսաներորդ դարու սկիզբը Եգիպտոս քաղաքական գետնի վրայ անկախ երկիր մը չէր եւ Օսմանեան գերիշխանութեան տակ կը գտնուէր, եւ այդ պատճառով ալ 1863 թուի Ազգային Սահմանադրութիւնը կը գործադրուէր Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ թեմական կառուցներուն համար: Սակայն Եգիպտոս չէր նմանէր թրքահայաց վիճակին ուր սեղմումներ կային, հարստահարութիւններ եւ հալածանք: Եգիպտոս ազատ երկիր մըն էր արդարադատ կառավարութեամբ ուր հայեր ապահով կ'ապրէին առանց դժգոհութեան մինչեւ 1918-ի զինարդարի տարին, երբ Թորքիոյ գերիշխանութիւնն ալ բոլորովին շնջուեցաւ:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցի

էր Լեւոն Նաֆիլեան, հայկական հարազատ եկեղեցական ոճով նախագիծ մը պատրաստելով, որուն հիմնարկէքը 1925-ին եւ օծումը 1928-ին կատարուեցան Թորգոմ Սրբազանի ձեռամբ: Առաջնորդի կենսագիրը Արշակ Ալպոյաճեան, որպէս ակնաստես, պատմաբան եւ բանասէր, կը գրէր. «գրեթէ չորս տարի տեւող այս մեծ շինութիւնը Առաջնորդի աշխատանքին եւ ճիգերուն արդիւնքը կարելի է համարել»: Իսկ «Արեւ» օրաթերթի խմբագիր՝ բանաստեղծ Վահան Թէքեան, ըսեւ էր. «իր դաստակերտն է այս եկեղեցին նիւթական շէնքը. որ կողմ որ դարձնէք ձեր նայուածքը, զինք կը գտնէք անոնց մէջ»:

Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի պաշտօնավարութեան ընթացքին կառուցուած է նաեւ Զակարիկ քաղաքի Ս. Խաչ եկեղեցին՝ բարերարութեամբ Խաչատուր Կամսարականի: Իսկ Աղեքսանդրիոյ կեդրոնական եկեղեցին արդէն կառուցուած էր Ս. Պօղոս Պետրոսի անունով՝ բարերարութեամբ Պօղոս Պէյ Երուսաղեմի: Ասոնցմէ գառ թորգոմ Արքեպիսկոպոսի անձնական ջանքերով, եւ բարերարութեամբ Պօղոս Նուպար Փաշայի, կառուցուեցաւ նաեւ Գահիրէի արուարձան Հելիոպոլիսի Նուպարեան Ազգ. վարժարանը, որ ցարդ կը մնայ կանգուն եւ գործօն, որ Գալուստեան Ազգ. վարժարանի կողքին կարեւոր ուսումնական հաստատութիւն մը եղաւ՝ նկատի ունենալով հայերու տարտղնուած բնակութիւնը:

Պօղոս Նուպար շարգելով Առաջնորդին խնդրանքը, «որ ինք իր ազգատոհմին անունով շինել տար պահանջուած դպրոցը որուն հողաշերտը ազգային սեփականութիւն էր որոշ ժամանակի մը պայմանաժամով», իր ծախքով շինել կուտար Նուպարեան վարժարանը 1924 թուին: Թորգոմ Սրբազանի պաշտօնավարութեան վերջին տարին կարեւոր մէկ ձեռնարկ մը եւս յաջողութեամբ պսակուե-

Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ խորանը

կան, եւ թէ՛ եկեղեցական հասարակական կալուածներէն ներս: Մեծ հետաքրքրութեամբ կարդացի գիրքը՝ սրտագին շնորհաւորութիւններովս հանդերձ: Վերջերս Տոքթ. Սուրէն Պայրամեանի «Հայ Մամուլ»ի վերաբերեալ շահեկան եւ վաւերագրական հատորը նախորդ որակաւոր եւ գնահատելի գիրքն էր հրատարակուած Նեղոսի ամբիւրուն:

«Անդրադարձ» մըն ալ իմ կողմէ որպէս հիմք մեր պատուական գաղութին աւելորդ չըլլայ ընծայել որպէս երախտիք թեմի արդիւնալից Առաջնորդ Տ. Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեանին, յանուն մեր անցեալի եւ ներկայի սերունդներուն, որոնք Գալուստեան կամ Նուպարեան ազգային վարժարաններէն անցան, խունկ մը աղօթք արտասանեցին

Ս. Աստուածածին եկեղեցիէն ներս «Փառաւոր թափօր մը կազմած հեծեալ ոստիկաններով»:

Եգիպտահայ գաղութի առաջնորդող տարրերը հաւաքուած էին ազգեցիկ դիրք ունեցող Պօղոս Նուպար Փաշայի շուրջ, որ նախագահն էր Գահիրէի մէջ 1906-ին հիմնուած ՀԲԸ Միութեան, եւ լիազօր ներկայացուցիչը Տ.Տ. Գեորգ Ե Սուրէնեանց Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին հայկական բարենորոգումներու գործին առնչութեամբ եւ Նախագահ Տայ Պատուիրակութեան Փարիզի մէջ: Թորգոմ Եպիսկոպոս իսկոյն գտաւ Պօղոս Նուպարի անձին մէջ իսկական հայր՝ պատկառալից, անկեղծ եւ ազգասէր իր գործակիցն ու խորհրդականը:

Առաջնորդի Ընտրութիւնը Պօղոս Նուպարի փափաքով եւ

Առաջնորդին Առաջին Արգասիքը

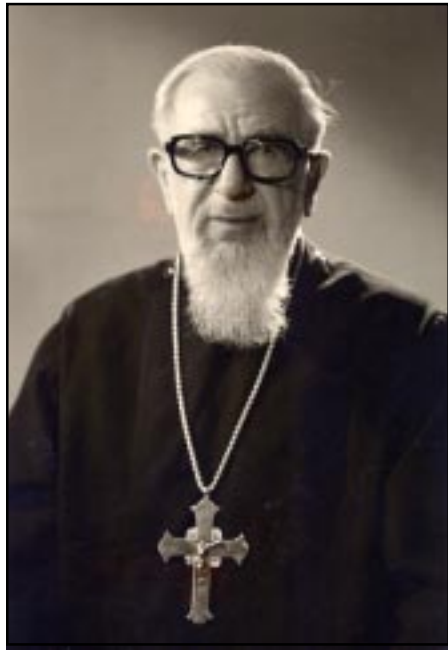
Թորգոմ Արքեպիսկոպոս ձեռնարկելով իր առաջնորդական գործին, ամէն բանէ առաջ կարիքը զգաց նորաշէն առաջնորդանիստ եկեղեցւոյ կառուցման, որուն համար դիմեց հանգուցեալ բարերար Գրիգոր Եղիայեանի կտակին, մահացած Գահիրէ 1911-ին, Գահիրէի ամենէն յայտնի պողոտաներէն մէկուն վրայ կառուցանելու հայկական տաճարը՝ գործադրելով եկեղեցաշէն բարերարի կտակը: Ծրագիրը յաջողութեամբ պսակեց Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեան երբ կարողացաւ կտակը գործադրութեան դնել եւ 1924-ի Մայիսին ձեռնարկել Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Եկեղեցւոյ կառուցման:

Մինչ այդ, եւ անոր գուգահեռ, տանամեակներ շարունակ գործօն դէր կը կատարէր հին Ս. Աստուածածին եկեղեցին, կառուցուած Գաբրիէլ Եպս. Մարաշի կողմէ 1839 թուին: Եկեղեցին ծառայեց գաղութին լման 120 տարիներ եւ պետական որոշմամբ, քաղաքի պողոտաներու կառուցման հաշուոյն քանդուեցաւ 1958 թուին: Մեր մանկութեան եւ պատանի տարիքին հոն անցուցինք մեր յիշարժան օրերը, նոյն եկեղեցւոյ սուրբ աւագանէն մեր մկրտութեան օրէն սկսեալ, եւ օր մըն ալ 1954 թուին որպէս նորընծայ մատուցանելով մեր անդրանիկ սուրբ պատարագը թեմէն ներս՝ հրաւերովը Առաջնորդ Մամբրէ Արքեպոս. Սիրունեանի:

Նոր եկեղեցւոյ ճարտարապետն

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՒԱԳ ՔԱՅԱՆԱՅ ՏԵՐ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ-ԲԱԼԱՅԵԱՆ (ՄԱՅՈՒՄԱՆ 30-ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻ)

Յարութիւն Աւագ քհնյ. Տ. Մեսրոպեան-Բալայեանը ծնունդ է 1896 թուին, վանի թիմար գաւառի Գոմս գիւղում, քահանայի ընտանիքում: Մանուկ հասակից մտել է Լիմ Անապատի Ս. Գէորգ վանքը, որտեղ ստացել է հոգեւոր կրթութիւն: Առաջին Աշխարհամարտի նախօրէին, անցել է հայկական ինքնապաշտպանութեան բանակի մէջ ու մասնակցել է բազմաթիւ օրհասական մարտերի:

1918 թուին, վասպուրականի տարագիր հայութեան հետ գաղթել է Միջագետք, ուր զբաղուել է ուսուցչութեամբ եւ սարկաւազի պաշտօն ստանձնել հայոց եկեղեցիներում: 1924 թուին մեկնել է Մայր Հայրենիք, իսկ 1931 թուին վերադարձել է Իրան:

1932 թուի Հոկտեմբեր 2ին, Ատրպատականի հայոց ժամանակի Առաջնորդ Երջանկայիշատակ Տ. Ներսէս Ս. Արք. Մելիք Թանգեանի միջոցով Թաւրիզում ձեռնադրուել է քահանայ, եւ մի քանի ամիս Ուրմիոյ շրջաններում պաշտօնավարելուց չեւոյ, գործուղուել է Ղազուին, ուր մնացել է մինչեւ իր ցաւալի մահը:

Ղազուինում Տէր Հայրը ունեցաւ բեղուն գործունէութիւն: Եռանդով լծուեց շինարար աշխատանքի: Իր ջանքերով 1936 թուին կառուցուեց Ս. Հռիփսիմէ եկեղեցին ու եկեղեցու պատկան շէնքը, ազգային շէնքը օժտուեց ծառայարար պարտէզով: Հէնց սկզբնական տարիներէից եղաւ կրօնի եւ պամտութեան դասատու Ղազուինի ազգային «Րաֆֆի» դպրոցում: Աշխատակցեց հայ մանուկներու կրօնական, յուշագրական յղուածներով ու թղթակցութիւններով: Գրի առաւ իր կեանքի յուշերը մի քանի հատորով, որի Ա. հատորը լոյս տեսաւ 1949 թուին: Որպէս անձնուէր, շիտակ եւ տիպար հոգեւորական, միշտ մնաց իր ժողովրդի հետ, եւ ամենադժուարին պայմաններում երբէք չլքեց իր հօտն ու ժողովուրդը:

Ահա թէ ինչ է գրել «Ալիք» թերթերը 1934 թուի Նոյեմբեր 3ի թւում:

«Տէր Յարութիւն քհնյ. Տ. Մեսրոպեանը հազիւ 37 տարեկան մի գիտակից եկեղեցական է, արժանի իր կոչման: Ատրպատականի Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ս. Արք. Մելիք Թանգեանը իր խոր եւ ներհուսն հայեացքով գտել է յիշեալի հոգու եւ զգացումները մէջ աջ անձի արժանաւորութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցուն նուիրական եւ ուխտեալ պաշտօնեայ տալու համար ձեռնադրել է նրան քահանայ: Ղազուինի հոգաբարձութեան առած կրկնակի դիմումների հետեւանքով, Տէր Յարութիւնը անցել է Ղազուին»:

1971 թուին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Խորէն վեհափառի կողմից, ձեռնադրեց Թեմիս Առաջնորդ Գեր. Տ. Արտակ Ս. Արք. Մանուկեանի, պարզեւատուեց քահանայական լանջախաչով, իսկ 1973 թուին ստացաւ Աւագութեան աստիճան: Տէր Հայրը հակառակ իր առաջացած տարիքին, մինչեւ վերջ՝ օրը օրին հետեւում էր ոչ միայն Ղազուինի, այլ ամբողջական հայ ազգային կեանքին, եւ հարկ եղած պարագային իր ուրոյն եւ քաջարի կեցուածքով կենդանի օրինակ էր հանդիսանում իր շրջապատի եւ յատկապէս երիտասարդութեան համար: Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմի եւ նրան յաջորդող խառն տարիներին, յայտնի են նրա կարուկ եւ վճռական միջամտութիւնները եւ միջոցառումները, որպէս հոգեւորական՝ յօգուտ դազուինահայ համայնքի, եւ ինչու չէ վերջին հաշուով նաեւ իրանահայութեան կրթական-մշակութային իրաւունքների: Վերջին նմուշը կարելի է յիշել Տ. Յարութիւն աւագ քահանայի հինգ էջանոց կրօնաշունչ, կուռ եւ տրամաբան նամակը, ժամանակին ուղղուած իրանի Առաջնորդ էմամ Խոմէյնիին, բողոքելու համար հիմնական օրէնքի առաջին նախագծի մէջ իրանահայութեան իրաւունքների որոշ սահմանափակումների դէմ:

Ինչպէս գիտենք, հիմնական օրէնքի 2րդ վաւերացուած նախագծում վերացան այն կէտերը, ըստ որի իսլամական Հանրապետութեան նախարար կամ վարչապետ դառնալու համար նախապայցման էր մահմետական լինելը:

Տ. Յարութիւն աւագ քահանայ, որպէս տիպար եւ նուիրեալ հոգեւորական, իր ամբողջ կեանքը մնաց իր ժողովուրդի հետ եւ ի վերջոյ կեանքից հեռացաւ 1981 թուի Յուլիսի 10ին, Թեհրանում:

ՅԱԿՈՒ ԹԵՐԾԻՄԱՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԱԼՊԷՐՄԻՆԱՍԵԱՆ

Շաբաթ 5 Յունիս 2011 թուին, ցուրտ հողին յանձնեցինք «Հայ Դատի» զինուորագրեալ սքանչելի հայորդին՝ Յակոբ Թերծիմանեանը: Սաղիմացի, 72 տարեկան, բարձր նկարագրի տէր, համեստ, աստուածավախ, բացառիկ հայր, եւ ազնուական անհատ մը՝ որ կը սիրէր աշխատիլ առանց աղմուկի եւ պոռոտախօսութեան: Տէր էր հակայական գիտելիքներու պաշարի: Նախկին տնօրէնն էր Մեսրոպեան վարժարանի, Մոնթէպելլօ, ուր ունեցաւ պատիւը ծանօթանալու Յակոբ Թերծիմանեանի: Հեղինակն է 30 տարիներ առաջ լոյս տեսած «The First Holocaust» The Genocide against the Armenian Nation» գիրքին, բաղկացած 100 էջերէ: Առաջին էջին վրայ կը կարդամ Ուիլիամ Սարոյեանի 1935 թուականին գրած «Inhale and Exhale» հատորէն շատ երեւելի եւ ժողովրդային գրութիւնը որ մի քանի տարի վերջ վերածուեցաւ «Poster»-ի:

կողքին եւ ոչ ալ որեւիցէ էջերու վրայ չէք հանդիպիր Պրն. Թերծիմանեանի անուան պատկերին, միայն մէկ անգամ գրքի պատմութեան բաժնին էջին ներքեւը գրուած է «Hagop Terjimanian (ED) 1982:

Սիրելի Յակոբ, երկար տարիներ իրարու հանդիպելու առիթը չեղաւ մեզի, բայց միշտ երբ Ձաւէն Խանճեանի հետ գտնուէինք, անպայման կը տեղեկանայի թու մասիդ, ազնուա-կան տիկնոջդ, Անահիտին եւ զաւակներուդ մասին: Կեանքի ասպարէզը մեզ հեռու պահեց իրարմէ, բայց անդրժեղի իրակա-նութիւն մը կար, լման տարի մը, միասին անցուցինք ծնունդ տալու այս սքանչելի գրքոյկին, որ կարելի է դասել առաջիններէն, շաբաթ մը գիրքերու որոնք նուիրուեցան մեր «Յեղասպանութեան» հարցին շուրջ: 5000 օրինակով հրատարակուած այս «աշխատանքը» կարելի է ըսել միակն է իր տեսակին մէջ, որ ճրիագ բար ցրուեցաւ աշխարհի չորս ծագերուն:

Այսօր երբ ցաւակցութիւններ կը յայտնէի ընտանիքիդ անդամներուն, լսեցի թէ գիրքդ իր պատուոյ տեղը գտած է Տէր Զօրի հայկական մատուռի կից Թանգարանին մէջ, ի շարս երկար ցանկի մը, համալրա-սարաններու հանրային գրադարաններու եւ կառավարական գրադարաններու:

Սիրելի Յակոբ այս յիշատակներս կեանքիդ մէջ դրուագ մըն է ընդունէ որպէս ցաւացական եւ մեր բարեկամութենէն մնացուն վկայութիւն մը: Նաեւ փոխան փունջ մը ծաղիկի երգթ բարի, յիշատակդ անմար, անուշ ժպիտդ ըլլայ անպակաս մեր առօրեայէն:

Հողը թեթեւ գայ վրայդ:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax :-----

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԸԵՌԱԶԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680

Ա. ԵՒ Մ. ՅՈՎԱԵՓԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ՆՈՒԱՃՈՒՄՆԵՐԸ

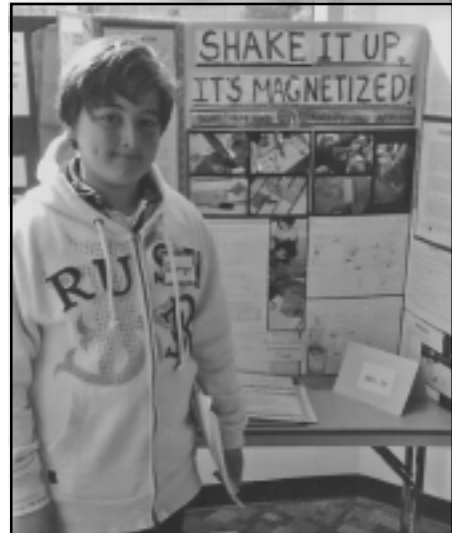
Ա. ԵՒ Մ. ՅՈՎԱԵՓԵԱՆ դպրոցի աշակերտները մասնակցած են տարբեր մրցանքներու եւ արժանացած են կարեւոր մրցանակներու: Մրցանքներու մասնակցութիւնն իսկ կարեւոր նուաճում մըն է դպրոցի աշակերտներուն համար, փորձառութիւն ձեռք ձգելու կողքին անոնց ինքնավստահութիւնը կ'ամրապնդուի եւ եթէ նոյնիսկ չարժանանան առաջին դիրքերուն, այդ մէկը խթան կը հանդիսանայ, որ բարելաւուին եւ յաջորդ մրցանքներուն աւելի լաւ պատրաստուելով մասնակցին: Ահա ասիկ խումբ մը աշակերտներ, որոնք տարբեր մրցանքներու մասնակցելով փայլուն արդիւնքներու արժանացած են:

Աշակերտուհի Մելինէ Թովմաքչյանը հանդիսացած է առաջինը՝ ՀՕՄԻ կազմակերպած հայկական վարժարաններու աշակերտներուն միջեւ կայացած շարադրական մրցանքին: Սոյն մրցանքը կազմակերպուած էր անցեալ տարեշրջանին՝ ՀՕՄԻ 100 ամեակի տօնակատարութեանց ծիրէն ներս: Մելինէն մրցանքին մասնակցող հայկական վարժարաններուն է. կարգի աշակերտներուն մէջէն շահած է առաջին մրցանակը: Շարադրական նիւթը մարտահրաւէր մըն էր աշակերտներուն, թէ՛ ապագային ինչ ձեւերով կրնան օգտակար հանդիսանալ իրենց ազգին եւ հայրենիքին:

Երկրորդ նուաճումը, է. կարգի աշակերտներէն ճորճ Խապուպիանն է: ճորճը մասնակցած էր

Ամերիկայի Հայ Գիտնականներու եւ Ճարտարագետներու գիտական մրցանքին: Ինք մասնակցած էր բնագիտական բաժանմունքի մրցանքին եւ իր աշխատանքը-ուսուցման սիրութիւնը արժանացած էր երկրորդ մրցանակին, ստանալով \$250ի պարգև մը: Կ'արժէ նշել, որ ճորճը անցեալ տարի ալ մասնակցելով սոյն մրցանքին արժանացած էր առաջին մրցանակին:

Ինչպէս վերջին եօթը տարիներուն ընթացքին, այս տարի եւս

դպրոցի աշակերտներէն խումբ մը մասնակցեցան Armenian Allied Art Association-ի կազմակերպած շարադրական եւ գծագրական մրցանքներուն եւ հանդիսանալով առաջին եւ երկրորդ դիրքերուն արժանացան մրցանակներու: Շարադրական անգլերէն բաժնի բարձրագոյն Մելքոն մրցանքին առաջին հան-

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՎԱՐԿԱԻՐՈՒԵՑԱՒ ՄԻՆՉԵՒ 2017

Սահակ-Մեսրոպ Հայ Քրիստոնեայ վարժարանը դարձեալ վարկաւորուած է 6 տարիներով՝ Դպրոցներու եւ Համալսարաններու Արեւմտեան Ընկերակցութեան (WASC), եւ Քրիստոնէական Դպրոցներու Միջազգային Ընկերակցութեան (ACSI) կողմէ:

Վարկաւորման աշխատանքները առաջնորդուեցան դպրոցի այժմու առաջնորդ Տիկ. Սօսի Շանլեանի կողմէ:

Այս վարկաւորումը կը ցոյցանէ դպրոցի ընդգրկած ուսուցման, բարոյական, կրօնական եւ մարզական աշխատանքներու յաջողութիւնները:

Յատուկ աշխատանքներ եւ վիճակագրութիւններ կատարուեցան տարբեր մարզերու մէջ, նկատ-

տի ունենալով ծնողներու փոխարարութիւնները, ծրագրումները եւ աշակերտներու նկարագրային կերտումներն ու հոգեկան եւ մտային զարգացումները, որոնք կ'օժանդակեն դպրոցի բարգաւաճման:

11,14 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐ՝ ՍԱԼՎԱՏՈՐ ՏԱԼԻԻ ԿՏԱԻՆ ՅԱՍԱՐ

«Կալա-Սալվատոր Տալի» հիմնադրամը ցուցանիչ համարող գումար վճարած է սպանացի սիւրբ-ալիստի կտաւին համար: Այս մասին կը գրէ սպանական El Pais պարբերականը:

Հիմնադրամը «բնակար խորհրդաւոր տարրերով» կտաւը ձեռք բերած է 7,8 միլիոն եուրոյով: 1934-ին ստեղծուած կտաւի չափը 72,8 x 59,5 ս է: Նկարը գնուած է մասնաւոր անձի կողմէ, որ չէ փախուցած յայտնել իր անունը: Կտաւին վրայ պատկերուած է հոլանտացի նկարիչ Եանս Վերմէյքերը «խորհրդաւոր բնակարը» նկարելու պահուն, իսկ հետուն կ'երեւի Տալի՛ն՝ մանուկ հասակին:

Այս տարի ասիկա հիմնադրա-

մի գնած երկրորդ կտաւն է:

Մարտին 4,7 միլիոն եուրոյով ձեռք բերուած էր «մեղրը արիւնէն քաղող է» աշխատանքը, որ «բնակար խորհրդաւոր տարրերով» կտաւի հետ կը ցուցադրուի Ֆիլիքրասի մէջ՝ Սալվատոր Տալիի թանգարանին մէջ:

Ի տարբերութիւն 20-րդ դարու միւս նկարիչներուն՝ Տալիի աշխատանքները կը վաճառուին համեմատաբար ցած գիններով:

Երկար ժամանակ անոր աշխատանքներուն արժէքը չէ գերազանցած տար միլիոն տոլարը: Փոփոխութիւն նկատուեցաւ միայն 2011 ֆետրուարին, երբ «Փոլ էլիվարի դիմակարը» Sotheby's աճուրդին վաճառուեցաւ 21,6 միլիոն տոլարով:

դիսանալով Ը. կարգի աշակերտուհի՝ Դալար Մաթոսեանը, ստացաւ նիւթական պարգև մը \$250.00ի: Դարձեալ տարիքի նոյն բաժանմունքին մէջ, անգլերէն բաժնի շարադրական մրցանքին առաջին հանդիսացաւ Ը. կարգի աշակերտուհիներէն Մելինէ Թովմաքչյանը, որ մասնակցած էր արձակ երկու գրութիւններով, իսկ պատուոյ յիշատակութեան արժանացան Ը. կարգի աշակերտ ձերարտ վարդանեանն ու է. կարգի աշակերտ Պերճ Գայալեանը, որոնք մասնակցած էին իրենց անգլերէն ոտանաւորներով: Փոքրերու բաժանմունքին հայերէն բաժնի շարադրական մրցանքին առաջին հանդիսացաւ Զ. կար-

գի աշակերտուհի Մեղեղի Մանուգեանը: Գծագրութեան մրցանքին պատուոյ յիշատակութեան արժանացան Ը. կարգին հետեւեալ աշակերտները՝ Սամսոն Քէշիշեանի, Քրիստափոր Խաչատուրի, Սիւզի Սաշոյեանի եւ Ալէքս ձանսէգեանի գծագրութիւնները:

Կ'արժէ նաեւ նշել, որ վերոյիշեալ Ը. կարգի աշակերտուհիներէն Քրիստին Քէշիշեանը մասնակցած էր իր ոտանաւորներով Նիւեորքի Հայ Աշակերտական Միութեան կազմակերպած Արթիւր Հելվաճեանի շարադրական մրցանքին եւ հանդիսացած է առաջինը՝ պատանիներու բաժանմունքին մէջ: Թղթակցութիւնը վարժարանէն

40-ԱՄԵԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՈՅՐ ԱՂՊԱՇԵԱՆԻ
«ԱՊՐՈՒԿԾ ԳՐԱՊԱՐԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԵՏԱԳԱՐՉ ԴԱՅԵԱՑՔՈՎ»
Ա.Բ.Գ. ԳԱՏՈՐՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻՆ
Զեկուցող հեղինակ՝ ՊԱՐՈՅՐ ԱՂՊԱՇԵԱՆ
* * *
«ԼՈՒՌ ԿՎԱՆԵՐ»
Ուղեորութիւն ԿԻԼԻԿԻԱ ԵՒ ԱՐԵՄԻՍԱԳԱՅԱՍԱՆ
Սահիկներով բանախօսութիւն, գեկուցող
ԱՆԻ ԱՂՊԱՇԵԱՆ
ԳԻՆԳԵԱԲԹԻ, 30 ՅՈՒՆԻՍ, 2011
Երկուրեւն ժամը 7:30ին
ԿԼԵՆՏԵՅԻ ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԳԱՐԱՆ
222 E. Harvard Avenue - Glendale
Validated parking at Marketplace parking structure Harvard & Maryland
ԳՈՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՏՔԸ ԱԶՏ

Թղթեան Մշակութային Միութիւն (Լուս Աճծիլլա)
Սիրով կը հրատարկ Ձեզ
ՊԱՐՈՅՐ ԱՂՊԱՇԵԱՆԻ
«ԱՊՐՈՒԿԾ ԳՐԱՊԱՐԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՅԵՏԱԳԱՐՉ ԴԱՅԵԱՑՔՈՎ»
Ա.Բ.Գ. ԳԱՏՈՐՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻՆ
Զեկուցող հեղինակ՝ ՊԱՐՈՅՐ ԱՂՊԱՇԵԱՆ
* * *
«ԼՈՒՌ ԿՎԱՆԵՐ»
Ուղեորութիւն ԿԻԼԻԿԻԱ ԵՒ ԱՐԵՄԻՍԱԳԱՅԱՍԱՆ
Սահիկներով բանախօսութիւն, գեկուցող
ԱՆԻ ԱՂՊԱՇԵԱՆ
ԳԻՆԳԵԱԲԹԻ, 30 ՅՈՒՆԻՍ, 2011
Երկուրեւն ժամը 7:30ին
ԿԼԵՆՏԵՅԻ ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԳԱՐԱՆ
222 E. Harvard Avenue - Glendale
Validated parking at Marketplace parking structure Harvard & Maryland
ԳՈՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՏՔԸ ԱԶՏ

ԶԳԱՑԱԿԱՆ ՍԱՌՆՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈՒԺՈՒՄ ՈՒՆԻ

Շատ բնական երեւոյթ է, երբ մարդիկ ոգեւորուած զգան իրենց տարեդարձին առիթով ուրիշներուն կատարած շնորհակալական քննարկէն եւ իրենց աչքերը արցունքոտին հրաժեշտի պահերուն: Մակայն կարգ մը անձեր իրենց զգացումները՝ մարմնային լարուածութիւններու կամ գրգռութեան տեսակի մը նման կը զգան, գորս չեն գիտակցիր կամ գիտակցօրէն արտայայտուիր: Հոգեբանները այս երեւոյթին տուած են ալեքսեթեմիա անունը, որ կ'որակէ զգացումներու արտայայտութեան անկարողութիւնը, եւ զայն կը համարեն անհասարակութեան մէջ յատկութիւն մը, որ սակայն հիւանդագին չէ:

Կրայլսֆելտ համալսարանի հոգեբանութեան եւ հոգեբուութեան բաժնի տնօրէն Հենց Երկըն Կորապէս նշած է, թէ Տուսկոտոպի մէջ 2008-ին կատարուած ուսումնասիրութեան մը միջոցով ի յայտ եկած է, թէ Գերմանիոյ ժողովուրդին 10 առ հարիւրը ալեքսեթեմիայէ կը տառապի, այսինքն՝ ուղեղին մէջ կանոնաւորութիւնը եւ ազդուելու հետ առնչուած գիտակցութեան պատասխանատու բաժնին անաշխուժութիւն ունին:

Այս երեւոյթին տառապող անձերը կը բնորոշուին որպէս սառնութեան տառապող եւ ուրիշներէն հեռու մնացող անձեր:

Թէեւ այս յատկութիւնները կրնան երբեմն օգտակար ըլլալ ասպարէզային կեանքէ ներս, սակայն այդ կրնայ խնդիրներու պատճառ ըլլալ կեանքի այլ մարզերէ ներս:

Մայնց համալսարանի հոգեբանութեան եւ հոգեբուութեան բաժնի մասնագէտ հոգեբան Գլոտիա Չոպիք Վրանա ըսաւ, թէ ալեքսեթեմիայի զօրաւոր պարագան կը տկարացնէ իր անձնական զգացումներու ծանօթանալու մարդ անհատին կարողութիւնը եւ ազդեցութիւն կ'ունենայ մարդոց միջեւ փոխ-յարաբերութեան եւ հարցերը լուծերու բնագաւառներէն ներս: Չոպիք Վրանա շարունակեց ըսելով, թէ այսպիսի անձերուն համար բարեկամի մատնուելը անխուսափելի է, երբ իրենցմէ պահանջուի իրենց զգացումները արտայայտել: Ալեքսեթեմիայէ տառապող անձը զօրաւոր ճնշումներու եւ դժուար կացութիւններու պարագային, ինչպիսին են ամուսնալուծում եւ գործի մէջ վիճաբանութիւններ, ընդհանրապէս ներգործութիւն կ'ապ-

րի՝ երկրորդական խանգարումներ ունենալով, ինչպէս մարտոդական համակարգի կամ անքնութեան հարցեր:

Մասնագէտ հոգեբանը յատակացուց, թէ «այս յատկութիւնը ունեցող բազմաթիւ անձեր չեն գիտեր, որ ալեքսեթեմիա-է կը տառապին: Մարդ արարածը չի գիտակցիր իր չգիտցածին: Ան աւելցուց, թէ այս երեւոյթէն տառապող անձին ազգականները կամ մօտիկները, եւ ոչ նոյն ինքն անձը, իրենք են որոնք կը դիմեն բժիշկի՝ նեղութիւն զգալով իրենց ազգականին/բարեկամին սառն զգացումներէն:

Կորապէս ըսաւ, թէ «այս երեւոյթին բուժում անձը տառապանք չի զգար մինչեւ երկրորդական խանգարումներու երեւան գալը»: Ալեքսեթեմիան կը համարուի բուժուելու ատակ երեւոյթ մը եւ Չոպիք Վրանա ըսաւ, թէ «բուժումը կրնայ լեցնել զգացական ուշիմութեան բացթողումները», սակայն դժուար է գտնել ալեքսեթեմիայի դարմանումի մասնագէտ բուժողը:

Պոն շրջանի հոգեբաններէն Տիթըր Էտլըր ըսաւ, թէ «ստոր պատճառը կրնայ ըլլալ այդ, որ ալեքսեթեմիան՝ բուժողներուն դիմաց մեծ մարտահրաւէրներ կը դնէ, որոնց հասնելու չափազանց դժուարութիւն կ'ունենան անոնք ընդհանրապէս»: Վրանա ըսաւ, թէ «այս գծով որոշ յաջողութիւն արձանագրուած է դիմելով փորձառութեան վրայ հիմնուած միջոցներու, ինչպէս հաղորդակցելու վարժութիւններ կատարել եւ զգացական մակարդակները վրայ խմբային լուծումներու դիմել: Իւրաքանչիւր պարագայի ընթացքին, ալեքսեթեմիայէ տառապող իր բուժման ժամանակաշրջանին եւ նոյնիսկ առօրեայ կեանքին մէջ պէտք ունի իր ընտանիքի անդամներուն աջակցութեան եւ նեցուկին՝ անոնց հետ ամբողջական խօսակցութիւններ կատարելով:

Կորապէս յատակացուց, թէ «կողակիցներ պէտք է գիտակցին, թէ ալեքսեթեմիայէ տառապող անձը չի կրնար հասկնալ երկրորդ անձին բոլոր ցանկութիւնները, որքան ալ իրենց միջեւ յարաբերութիւնը բաւական ժամանակ եւ ճամբայ կտրած ըլլայ»: Ան աւելցուց նաեւ ըսելով, որ փոխադարձ հասկացողութիւնը ամրապնդելու համար, կողակիցներ պէտք է իրենց զգացումները արտայայտեն եւ բիւրեղացնեն:

ԻՆՉ ԴԻՐՔՈՎ ԷՔ ՔՆՈՒՄ

Լաւ քունն օգտակար է առողջութեանը: Բժիշկները չեն դադարում դա կրկնել: Սակայն այժմ նրանք աւելացնում են, որ կարելի է ոչ միայն լաւ քունը, այլև այն դիրքը, որով մարդ քնում է: Doctors.am-ը նշում է՝ գիտնականները վերլուծել են տարբեր դիրքերի դրական ու բացասական կողմերը: Կողքի վրայ քնող մարդիկ կնճիռներ ձեռք կը բերեն: Սակայն նշենք, որ այս դիրքն օգնում է մարտոդութեան խանգարման դէպքում: Ինչ վերաբերում է կնճիռներին, ապա կախուած նրանից, թէ դուք որ կողքի վրայ էք քնում, այդ կողմի կնճիռները կարող են խորանալ: Մէջքի վրայ քնող մարդիկ թեթեւութիւն կը զգան արթնալու ու յօդացակերի առկայութեան դէպքում, բայց դա հանգեցնում է ասթմայի, սրտի խնդիրներին, ինչպէս նաև խոնկոցի առաջացման: Այս դիրքը ենթադրում է ծանրութեան հաւասարաչափ բաշխում: Միեւնոյն ժամանակ՝ թուլանում են լեզուի ու ծնոտի մկանները: Այստեղից էլ առաջանում է խոնկոցը: Ուսումնասիրութիւնները ցոյց են տուել մէջքի վրայ քնող մարդկանց արեան մէջ թթուածնի պակաս է զգացուում: Նրանք աւելի արագ են շնչում, ու մարմնի հիւստած զնեքը զրկում են թթուածնից:

«Սաղմի դիրքը» (կողքի վրայ՝ ծալած ծնկներով) կ'օգնի, եթէ մարդու գօտկատեղը ցաւում է, սակայն կ'առաջացնի գլխացաւ: Ծալած ողնաշարը թոյլ է տալիս հանգստացնել մէջքը՝ նուազեցնելով սկաւառակների վրայ զործարարող ճնշումը: Սակայն պէտք է յիշել, որ պարանոցը պէտք է լինի մարմնի

հետ նոյն հարթութեան վրայ: Դրա համար պէտք է բարձր ճիշտ ընտրել, որ այն շատ բարձր կամ շատ ցածր չլինի:

«Գրպաններ» դիրքում (պառկելով դէմքով դէպի կողակցի մէջքը) օգնում է յղթահարել սլիմերը: Սակայն այս դիրքում անցկացրած գիշերներից յետոյ ցաւերից չէք խուսափի: Իսկ քնելով կողակցի ձեռքի վրայ՝ կ'արթնանաք պարանոցի ցաւերից:

ԴԺՈՒԱՐ ԱՐԹՆԱՆԱՅԻՆ ԱՄՈՒՆՈՒՄ

Հնդկ գիտնականները պարզել են, թէ ինչու են որոշ մարդիկ առաւելութեան դժուար արթնանում: Ըստ նրանց՝ խնդիրը ոչ թէ ծուրութեան, այլ գենի մէջ է:

Մասնագէտներն իրենց փորձարկումներն իրականացրել են ճանձերի վրայ: Ճանձերի մօտ քնելու առումով նոյն յատկանիշներն են գրանցուել, ինչ մարդկանց մօտ: Որոշ ճանձեր շատ քիչ են քնել, սակայն արթնացել են բաւական «առոյգ» եւ կատիւ: Իսկ որոշ ճանձեր էլ, պարզուել է, շատ քնկոտ են եղել: Հետեւելով այս օրինակաւորութեանը՝ գիտնականներն ուսումնասիրել են ճանձերի ԴՆԹ-ն: Քնկոտ ճանձերի մօտ բացակայել է մի գեն, որն անվանել են »24«: Նշված գենը պատասխանատու է PERO սպիտակուցի արտադրման համար, որը կարգաւորում է օրուայ ռիթմը: Եթէ այդ սպիտակուցն օրգանիզմում բաւարար չարժով կայ, բնական ժամացոյցը յուշում է, թէ երբ պէտք է քնել, ասում են գիտնականները: Այժմ նրանք յոյս ունեն օգնել մարդկանց՝ նրանց օրգանիզմում PERO սպիտակուցի աւելացման շնորհիւ:

Բազմաթիւ փորձառութիւններ ցոյց կու տան, որ դանդաղ վարուելակերպը առեղծուածային երեւոյթ մը կը յառաջացնէ շուրջիններու համար:

Աչքի հպումը շատ կարեւոր է որեւէ յարաբերութեան մէջ: Ուրիշ տեղ մի նայիր, մինչեւ դիմացինը իր նայուածքը հեռացնէ (այս եթէ կը փափաքիս որոշ սպաւորութիւն ձգել խօսակիցի մօտ): Ընդհանրապէս դէպի առջեւ ծռած մի խօսիր: Այս պգտիկ մանրամասնութիւնները շատ բաներ կ'ըսեն անհատի մը ինքնավաստահութեան եւ ինքնաարժեւորումին մասին: Մարդ արարածը անգիտակցաբար կը հակի այն անհատին, որ իրեն համար ինքնավաստահ կը թուի:

Այս յատկութիւնը անզգալաբար կը հրապուրէ երկրորդ անձը:

Վստահութիւն ներշնչելու լաւագոյն ձեւերէն է նաեւ խօսած ժամանակ պահ մը լուել: Դիտումնաւոր կերպով խօսակցութիւնը ընդհատելը անակնկալ եւ անորոշ վիճակ մը կը ստեղծէ: Եթէ միացնենք խօսքի ընդհատումը եւ լուրջ նայուածքը, զօրութեան եւ վստահութեան միջնորոտ մը պիտի ստեղծենք: Եթէ սորվինք ձայնի գրաւիչ ելիւէջներ, մարմնային լեզու եւ գիտութեամբ գիտած միտք մը ունենալ՝ սովորական հաղորդակցութեանց ընթացքին, մենք պիտի կարենանք լաւ սպաւորութիւն ձգել մեր հաղորդակից անձերուն մօտ:

ՍԱՐՆԱՅԻՆ ԼԵՂՈՒՆ

Որոշ պատճառներու բերումով, մարդոց մեծամասնութիւնը կը մոռնայ, որ խօսակցական լեզուն հաղորդակցութեան ԵՐԿՐՈՐԴ միջոցն է: Ան կը գործածուի, երբ աւելի արագ ձեւը չկայ: Երբ երկու անձեր դէմ դիմաց կը հաղորդակցին, այդ կը կատարուի մարմնային եւ ձայնային լեզուներով: Որոշ ուսումնասիրութիւններ ցոյց կու տան, թէ մեր հաղորդակցութեանց 7 առ հարիւրը միայն բառացի կերպով կը կատարուի, մինչ 93 առ հարիւրը կը կատարէ մարմնային լեզուը եւ ձայնի ելեւէջները: Շատեր համաձայն կը գտնուին այն գաղափարին, որ կիները աւելի զգալուն են մարմնային լեզուին նկատմամբ, տղամարդոց բարդ դատմամբ: Կիներ, օրինակի համար,

ընդհանրապէս ամէն ինչ կրնան երեւան հանել մարմնային լեզուին միջոցով:

Երբ իրական սեռի պատկանող բարեկամուհի մը խնդրէք, որ նկարագրէ անձի մը հետ կատարուածը՝ անոր նայելով, պիտի զարմանաք անոր տուած մեծածաւալ տեղեկութիւններէն:

Յարաբերութեանց մէջ հիմնական կէտերէն կը համարուի ինքնավաստահութեան զգացումը փոխանցել շուրջիններուը:

Արդարեւ, ինչպէ՞ս կարելի է մարմինը գործածել այս վստահութիւնը հեռագրելու համար: Նախ, մարմնի դիրքը շիտակ պահած քայլ, գլուխը վեր բռնէ եւ ուսերը ետեւ պահէ: Յետոյ, քայլերը դանդաղեցուր եւ հաւասարակշռուած շարժումներ կատարէ:

massispost.com
 daily news updates

ՄԱՇԱԶԴ

ԹԱԳՈՒՀԻ ԵԹԵՐԵԱՆ

Տէր եւ տիկ. Թովմաս Եթերեան եւ զաւակունք (ԱՄՆ)
 Տիար Սարգիս Աղամեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկ. Յակոբ Յակոբեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկ. Փարամազ Գիպարեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկ. Սիմոն Չոպան Գրիգորեան եւ զաւակունք
 Տէր եւ տիկ. Եփրեմ Չոպան Գրիգորեան եւ զաւակունք
 Քէօրէօղլեան, Արմէնեան, Ունանեան, Գիպարեան,
 Յակոբեան, Մարկոսեան
 կը գումար իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ եւ հարազատին՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ԵԹԵՐԵԱՆԻ (Ծնեալ՝ Չոպան Գրիգորեան) մահը, որ պատահեցաւ Չորեքշաբթի, 15 Յունիս 2011, առաւօտեան ժամը 6:00-ին իր բնակարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:
 Թաղման արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Չորեքշաբթի, 15 Յունիս 2011, կ. ետք ժամը 4:00-ին Ռեմէյլ թաղի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, խալիլ Պատառի, ուրիշ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Ֆլորն Շըպպէքի ազգային գերեզմանատունը:

ՅԱՒԱԿՅԱԿԱՆ

ԹԱԳՈՒՀԻ ԷԹԵՐԵԱՆԻ մահուան տիւր անիթով (մահացած Պէյրութ) Ս.Գ.Հ.Կ. Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինն ու յարակից կառույցները իրենց խորագրաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, մասնաւորապէս իր որդւոյն Տէր եւ Տիկ. Թովմաս Էթերեանին:

ՆՈՒԻՐԱՏԻՈՒԹԻՒՆ

ԱԶՆԻԻ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ մահուան տիւր անիթով, Տօքթ. եւ Տիկին Համբիկ եւ Նահրա Սարաֆեաններ իրենց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, մասնաւորապէս զաւակներուն՝ Տօքթ. Գրիգոր Գրիգորեանին եւ Գէորգ Գրիգորեանին:
 Առ այդ, փոխան ծաղկէպսակի \$100 կը նուիրեն «Մասիս» բարգաւաճման ֆոնտին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկաք զանոնք նուիրել կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
 G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ՔԱՉ ՆԱԶԱՐ ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէնտէյլի
380-րդ կայանից

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՉԱԿՈՒՐԴԻ ԳԱՅՈՂ ՐԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թեմիսի խաղաղաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

ՄԱՇԱԶԴ

ԱՆՃԷԼ ՇԻՐԻՆԵԱՆ
 1920-2011

Սրտի անհուն կսկիծով կը գումար ԱՆՃԷԼ ՇԻՐԻՆԵԱՆԻ մահը որ պատահեցաւ Շաբաթ 18 Յունիս երեկոյեան ժամը 7:45ին, Arcadia Methodist հիւանդանոցին մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:
 Սգակիրներ
 Դուստրը՝ Ժանէթ Շիրինեան
 Որդին՝ Սարգիս Շիրինեան
 Որդին՝ Հրայր Շիրինեան
 Թոռնիկը՝ Մարալ Գաթարճեան եւ զաւակունք
 Յուղարկաւորութիւնը եւ թաղման կարգը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ, 24 Յունիս 2011, առաւօտեան ժամը 11ին Փասատինայի Mountain View գերեզմանատան մէջ:
 Թաղման արարողութեանէն ետք հոգեճաշ պիտի մատուցուի Հ.Մ.Մ.ի «Կարօ Սողանալեան» սրահին մէջ, 1060 N. Allen Avenue, Pasadena CA 91104
 Յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԽԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵ

Մեր աշխատակիցներէն կը խնդրուի նկատի առնել հետեւեալ կէտերը.
 Մեզ առաքուած յօդուածները եւ թղթակցութիւնները գրել թուղթի մէկ էջին վրայ եւ հնարաւորութեան պարագային մեքենագրուած:
 Խմբագրութիւնը իրեն կը վերապահէ նիւթերու կրճատումները եւ մասնակի ոճային փոփոխութիւնները:
 Մեզ առաքուող գրութիւնները պիտի համընկնեն մեր տեսակէտներու եւ թերթիս ուղղութեան հետ:
 Յօդուածագիրները պարտաւորութիւն ունին նշելու իրենց հասցէն եւ հեռախօսի համարները, այլապէս գրութիւնները նկատի չեն առնուի:
 Յօդուածները եւ թղթակցութիւնները խմբագրութեանս հասցնել իւրաքանչիւր շաբաթուայ երկուշաբթի օրը:
 «Մասիս»

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
 SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

INVITATION FOR BIDS (IFB) NO. 1708
THE ABATEMENT, DEMOLITION AND DISPOSAL OF SEVEN (7) ABANDONED BUILDING STRUCTURES AT 9901 S. ALAMEDA STREET LOS ANGELES, CA 90002

The Housing Authority of the City of Los Angeles (HACLA) invites vendors to submit bids for The Abatement, Demolition and Disposal of Seven (7) Abandoned Building Structures at 9901 S. Alameda Street. Los Angeles, CA 90002. Copies of the IFB may be downloaded from the internet at www.hacla.org until 2:00 p.m. (local time), July 1, 2011.
 6/9, 6/16/11
 CNS-2111422#
 MASSIS WEEKLY

INVITATION FOR BIDS (IFB) NO. 1709
THE RE-ROOFING OF ONE HUNDRED FOUR (104) BUILDINGS AT RAMONA GARDENS 2830 LANCASTER AVE., LOS ANGELES, CA 90033

The Housing Authority of the City of Los Angeles (HACLA) invites vendors to submit bids for The Re-Roofing of One Hundred Four (104) Buildings at Ramona Gardens 2830 Lancaster Ave., Los Angeles, CA 90033. Copies of the IFB may be downloaded from the internet at www.hacla.org under "Doing Business with HACLA", then click on "Procurement Opportunities" and click "Construction Goods and Services". Bids will be accepted at 2600 Wilshire Blvd, #3100, Los Angeles, CA 90057 until 2:00 p.m. (local time), July 1, 2011.
 6/23, 6/30/11
 CNS-2117318#
 MASSIS WEEKLY

ՊԱՂՊԱՂԱԿԸ՝ ՔՈՄԱՍԻՆ

ԵԼԵՆԱ ԶՈՐԱՆՆԱՆ

Պաղպաղակային հետազոտութիւն՝ խառնուածքի վերաբերեալ:

Թող զարմանալի չթուայ, բայց մարդու եւ պաղպաղակի միջեւ գոյուլթիւն ունի «անմիջական կապ»: Մասնագէտների կարծիքով, տարբեր պաղպաղակներ կարող են շատ մանրամասներ հաղորդել սպառողի անհատականութեան եւ ձգտումների մասին: Ամառուայացի հետ մէկտեղ աճում է նաեւ պաղպաղակի տեսակների ընտրութեան խնդիրը՝ տեսնելով խառնուլթիւններում վաճառուող սուրճի, ելակի, մանգոյի, վանիլային եւ տարբեր համերով գունաւոր փաթեթաւորուած պաղպաղակներ:

Ըստ գերմանացի հոգեբան Ալֆրեդ Գեբերտի՝ սուրճի համով պաղպաղակի սիրահարներն օժտուած են ճարպկութեամբ եւ թեթեւ բնաւորութեամբ, կարծես ստեղծուած լինելով խրախճանքների համար: Նրանք սիրում են զարմացնել շրջապատին տարբեր նորամուծութիւններով՝ գուարճացնելով ընկերներին: «Սուրճի համ չի շեցնող պաղպաղակներ նախընտրողները առհասարակ շփուող են, շրջապատում հեշտ մերտող: Իսկ կիտրոնի համով պաղպաղակի սիրահարները տանել չեն կարողանում անարդարութիւնը՝ ամէն գնով պաշտպանելով սեփական սկզբունքներն ու հայեացքները: Երբեմն էլ այնքան կրքոտ են գրոցներում, որ կարող են նոյնիսկ կորցնել չափի զգացումը: Շոկոլադէ պաղպաղակ նախընտրողները լաւատես են, կատակասէր եւ գրաւիչ, միաժամանակ՝ նրբագգաց: Ունեն կներգիւղի մեծ պաշար: Ելակի համով պաղպաղակի սիրահարները ազատամիտ են, որոնք սիրում են կեանքն ապրել ամբողջ կյանքումը:

Չեն սիրում լարուածութիւն եւ յաճախ դատում են խաղաղ բնաւորութիւն ունեցող մարդկանց շարքին՝ չխառնուելով այլոց խնդիրներին: Ընկոյզի, պնդուկի կամ նման այլ համեր ունեցող պաղպաղակ հաւանողները յուզական են՝ զգացմունքային, որոնք առաջնորդուած են սրտով եւ ոչ թէ ուղեղով: Կարամելի համով պաղպաղակ նախընտրողները յաճախ ստատուող են եւ չեն հարմարուում նոր միջավայրին, սակայն, այնուամենայնիւ, սիրում են մարտահրաւէրներ՝ պլանաւորելով սեփական ճակատագիրը, փաստ, որը տալիս է նրանց ապահովութեան, երբեմն էլ՝ ձանձրոյթի զգացում: Իսկ էկզոտիկ մրգերի համերով պաղպաղակների սիրահարները նոյնպէս ազատամիտ են, ստեղծարար եւ գեղեցիկ անակնկալների կողմնակից: Վանիլային համով պաղպաղակ նախընտրողները յաճախ վստահութիւն ներշնչող, գաղտնապահ, դիմացինի խնդիրները լսող եւ մխիթարող անձինք են: Ազամաթու-

ԿՈՄՊՈՏԻ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մրգերը՝ ինչպէս գիտենք, հարուստ են մրգային շաքարներով, օրգանական թթուներով, վիտամիններով, հանքային միացութիւններով:

Կան մարդիկ, որոնք այնքան էլ չեն սիրում թարմ մրգեր եւ գերադասում են վայելել այդ մրգերից պատրաստած կոմպոտները: Հետեւաբար՝ արժէ իմանալ, թէ որ կոմպոտն ինչ նշանակութիւն ունի մեր օրգանիզմի համար:

Միրանի- օգտակար է սրտի, երիկամի եւ լեարդի հիւանդութիւններով տառապող մարդկանց համար: Այն ցանկալի է ստամոքսի հետ կապուած խնդիրներ ունեցողների համար:

Գեղձի- գրգռում է ախորժակը, լաւացնում է մարտողութիւնը եւ լեարդի աշխատանքը, պարունակում է կոբալտ: Օգտակար է սակաւարիւնութեան եւ տուբերկուլիոզի ժամանակ:

Ելակի- պարունակում է մեծ քանակութեամբ վիտամին C եւ պեկտին: Օգտագործուած է դիետիկ սննդում, համարեա բոլոր հիւանդութիւնների ժամանակ:

գի՝ բանանի համ ունեցող պաղպաղակ նախընտրողները ինքնավստահ են, որոնք ամեն գնով պատրաստ են պայքարել սեփական երազանքներին եւ նպատակներին հասնելու համար», - նշեց Ա. Գեբերտը Գերմանիայում տեղի ունեցած գիտաժողովի ժամանակ, ներկայացնելով իր հետազոտութիւնները:

Մարդու ներաշխարհը բացայայտելու գործում շատ մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ պաղպաղակի պատրաստման, ինչպէս նաեւ մատուցման ձեւը: Այսպէս, օրինակ՝ տարբեր բաղադրամասերով զարդարուած պաղպաղա-

Տանձի- օգտագործում են ստամոքսի, լեարդի, սրտի հիւանդութիւնների ժամանակ, նեարդա-հոգեկան խանգարումների եւ տարբեր վարակների դէպքում:

Կեռասի- անփոխարինելի է լեարդա-լեղապարկային հիւանդութիւնների դէպքում, աթերոսկլերոզի, արթրիտների, սրտի եւ երիկամների հիւանդութիւնների ժամանակ:

Սալորի- կարգաւորում է ստամոքսի, աղիքների աշխատանքը, լաւացնում է երիկամների եւ լեարդի վիճակը, օգտակար է պոդագրաչի (յօդատապ) եւ աթերոսկլերոզի ժամանակ:

Սերկեւիլի- պարունակում է տանին եւ պեկտին, ունի հակաբորբոքային յատկութիւն: Օգտակար է աղիքային հիւանդութիւնների ժամանակ, տուբերկուլյոզի եւ սակաւարիւնութեան դէպքում:

Ագնուամորու- հարուստ է վիտամին C-ով, օգնում է մրսածութեան, անգինայի, գրիպի ժամանակ: պերմիջեցնող է:

Պատրաստեց Լ. ՄԱՇՈՒՐԵԱՆԸ

կը բացայայտում է ժամանակակից անհատին, իսկ «բաժակով» պաղպաղակ սիրողները՝ ինքնակառավարուող, հաւասարակշռուած անձինք են: «Սննդուիչ» կամ «բլիթ» չի շեցնող պաղպաղակի զարդարանքը խօսում է այն մասին, որ անձը անընդհատ քաջալերման կարիք ունի: Այն մարդիկ, ովքեր նախընտրում են փայտիկի վրայ ամրացուած պաղպաղակները՝ անկախ անհատներ են, իսկ վաֆլէ կորնետով պաղպաղակների սիրահարները կամակոր են, նրանք կարծես ամբողջ կեանքում փնտռում են հաճելի զգացումներ:

AMERICAN RELIABLE WINDOWS

www.americanreliablewindows.com

Beautifully while increasing the value of your home with elegant,

18 months no interest* Financing O.A.C

ENERGY EFFICIENT WINDOW AND DOORS.

Vinyl, Wood, Fiberglass, Clad or Aluminum Replacement, Retro or New Construction

Our Windows Qualify For Tax Credits

Manufacturers rebates & deep discounts available NOW.
Product, Pricing and Financing to meet any Budget.

888-804-7250
Your Satisfaction is Guaranteed.

Licensed • Certified • Insured CSLB LIC#901591

\$89 Rebate* toward the price of new Vinyl Windows

Rebate Example:
 5 windows = \$445
 10 windows = \$890
 15 windows = \$1335